

## **Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om särskilt skydd för barn och till lagar som har samband med den**

### **PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I denna proposition föreslås det att det ska utfärdas en ny lag om särskilt skydd för barn. Den gällande barnskyddslagen föreslås bli upphävd. I propositionen föreslås dessutom ändringar i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, lagen om ordnande av social- och hälsovård, lagen om elev- och studerandevård, hälso- och sjukvårdslagen och lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn. Dessutom innehåller propositionen ändringar av teknisk natur i flera andra lagar.

Statsminister Petteri Orpos regering reformerar barnskyddslagstiftningen. Denna proposition genomför den andra fasen av reformen. Propositionen har kopplingar till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av socialvårdslagen och till lagar som har samband med den, som lämnas till riksdagen samtidigt. I socialvårdslagen ska det föreskrivas om en ny service för barnfamiljer och i fortsättningen ska en del av de nuvarande stödåtgärderna inom barnskyddets öppenvård genomföras som tjänster för barnfamiljer. Genom ändringarna främjas tidigt stöd, multiprofessionellt familjearbete och en servicestruktur där barnskyddets öppna tjänster betonas, i enlighet med regeringsprogrammet.

Genom denna proposition förtydligas barnskyddslagens struktur och lagstiftningen som en helhet. Det föreslås att de bestämmelser som förpliktar till att inleda en klientrelation inom barnskyddet och till att ordna omhändertagande och vård utanför hemmet ändras. Målet är att förtydliga förhållandet mellan socialvårdslagen och barnskyddslagen samt att i enlighet med regeringsprogrammet stödja välfärdsområdena i en reform av tjänsterna så att det införs en ändamålsenlig gradering av tjänsterna och så att huvudfokus ligger på basservicen. Genom propositionen minskas också skyldigheterna för den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter och det möjliggörs en flexiblare användning av barnskyddsanstaltens personal.

Propositionen gör det möjligt att anlita säkerhetspersoner vid barnskyddsanstalterna och förtydligar de finska myndigheternas behörighet i vissa gränsöverskridande situationer. Dessutom föreslås det att bestämmelserna om intressebevakning inom barnskyddet revideras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2027 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2027.

1.

## Lag

### om särskilt skydd för barn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

#### 1 kap.

#### Allmänna bestämmelser

##### 1 §

##### *Lagens syfte*

Lagens syfte är att trygga att ett barn som är klient inom barnskyddet har rätt till en trygg uppväxtmiljö, till en harmonisk och mångsidig utveckling samt till särskilt skydd.

##### 2 §

##### *Definitioner*

I denna lag avses med

- 1) *barnskydd* stöd som ges ett barn och barnets familj och som börjar när barnet blir klient inom barnskyddet; Klientrelationen inom barnskyddet avslutas senast när barnet fyller 18 år; Med stöd avses stödåtgärder och tjänster under tiden för öppenvård och vård utom hemmet,
- 2) *barn* den som är under 18 år,
- 3) *ung person* den som är 18–22 år,
- 4) *placering utom hemmet* ordnande av vård och fostran utom hemmet för ett barn som placeras som en stödåtgärd inom öppenvården eller som vård utom hemmet eller för en ung person som placeras som en stödåtgärd inom eftervården,
- 5) *vård utom hemmet* det att vården och fostran av ett omhändertaget barn, ett i brådskande ordning placerat barn eller ett barn som placerats med stöd av ett interimistiskt förordnande ordnas utanför hemmet,
- 6) *placeringsplats* en barnskyddsanstalt enligt denna lag eller ett familjehem enligt familjevårdslagen (263/2015) där ett barn eller en ung person som placerats utom hemmet har placerats,
- 7) *familjehem* ett privathem där familjevård i uppdragsförhållande enligt 3 § familjevårdslagen eller professionell familjevård enligt 4 § familjevårdslagen kan genomföras,
- 8) *barnskyddsanstalt* en verksamhetsenhet där placeringar utom hemmet kan genomföras,
- 9) *familjevård* vård och fostran i familjehem för barn eller unga personer som placerats utom hemmet,
- 10) *institutionsvård* vård och fostran på en barnskyddsanstalt för barn eller unga personer som placerats utom hemmet,

11) *eftervård* stödåtgärder och tjänster som ett barn eller en ung person har rätt till enligt 110 §,

12) *placeringsvårdsområde* det vårdsområde där ett barn eller en ung person har placerats genom ett beslut om placering utom hemmet,

13) *placerarvårdsområde* det vårdsområde som enligt 11 och 18 § i denna lag ansvarar för ordnandet av barnskydd när ett barn eller en ung person placeras utom hemmet,

14) *barnskyddsmyndighet* det vårdsområde som avses i 11 och 18 § i denna lag,

15) *ledande tjänsteinnehavare* en av vårdsområdet förordnad behörig tjänsteinnehavare inom socialvården,

16) *socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter* en sådan socialarbetare enligt lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) som har utsetts för ett barn som är klient inom barnskyddet,

17) *annan anställd inom barnskyddet* en person som inom barnskyddet arbetar tillsammans med ett barn eller en familj som är klient inom barnskyddet och tillsammans med eller som arbetspar till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter.

### 3 §

#### *Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning*

Med stöd av denna lag ordnas stöd för ett barn som är klient inom barnskyddet och barnets familj samt för ett barn och en ung person som har rätt till eftervård. I första hand ska barnets och familjens behov av stöd och tjänster tillgodoses genom stöd, tjänster eller andra åtgärder enligt socialvårdslagen (1301/2014), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), lagen om småbarnspedagogik (540/2018), lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller någon annan lag. Bestämmelser om särskild service som ordnas för personer med funktionsnedsättning finns i lagen om funktionshinderservice (675/2023).

Bestämmelser om ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster finns i lagen om vårdsområden (611/2021), lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland (615/2021).

På verksamhet som ett vårdsområde ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om vårdsområdenas finansiering (617/2021) och på verksamhet som kommunen ordnar lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021), om inte något annat föreskrivs genom lag.

### 4 §

#### *Tillämpning av lagen i landskapet Åland*

Vad som i denna lag föreskrivs om vårdsområden ska när det gäller landskapet Åland tillämpas på kommunerna i landskapet Åland, om det är fråga om följande angelägenheter enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991):

1) förhållandet till utländska makter enligt 4 punkten,

2) barns rättsliga ställning enligt 7 punkten, eller

3) administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt 24 punkten.

Vad som i angelägenheter som avses i 1 mom. föreskrivs om tjänsteinnehavare och andra behöriga personer i tjänsteförhållande som beslutar om barnskyddsåtgärder tillämpas på motsvarande personer i tjänsteförhållande i kommunerna i landskapet Åland.

### 5 §

#### *Ansvar för barnets välfärd*

Barnets föräldrar och andra vårdnadshavare har huvudansvaret för barnets välfärd. Barnets föräldrar och andra vårdnadshavare ska trygga en harmonisk utveckling och välfärd för barnet enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983). Bestämmelser om vårdnaden om ett barn som omhändertagits finns i 55 §.

Barnskyddet ska stödja föräldrarna, vårdnadshavarna och andra personer som svarar för barnets vård och fostran i fostran av och omsorg om barnet genom att ordna behövliga stödåtgärder och tjänster. Under de förutsättningar som anges nedan i denna lag kan ett barn placeras utom hemmet eller andra åtgärder vidtas för att vården och omsorgen om barnet ska kunna ordnas.

## 6 §

### *Centrala principer för barnskyddet*

Vid bedömningen av behovet av barnskydd och vid genomförandet av barnskydd ska barnets bästa beaktas i första hand.

Vid bedömningen av barnets bästa ska uppmärksamhet fästas vid hur olika åtgärdsalternativ och lösningar garanterar barnet

1) en harmonisk utveckling och välfärd samt nära och fortgående mänskliga relationer,  
2) möjlighet till förståelse och ömhet samt övervakning och omsorg i enlighet med ålder och utvecklingsnivå,

3) en utbildning som motsvarar barnets anlag och önskemål,

4) en trygg uppväxtmiljö samt fysisk och psykisk integritet,

5) utveckling till självständighet och mognad till ansvarsfullhet,

6) möjlighet att delta och påverka i frågor som gäller barnet självt, samt

7) hänsyn till språklig, kulturell och religiös bakgrund.

Barnskyddet ska främja barnets gynnsamma utveckling och välfärd genom att förebygga att barnets och familjens problem förvärras. Inom barnskyddet ska tillvägagångssättet vara så finkänsligt som möjligt och i första hand innebära sådant arbete och sådana stödåtgärder inom öppenvården som avses i 7 kap., om inte barnets bästa kräver annat. När barnets bästa kräver vård utom hemmet, ska sådan ordnas utan dröjsmål. Vård utom hemmet ska ordnas så att strävan efter att återföreina familjen beaktas utifrån barnets bästa.

## 2 kap.

### **Klientrelation inom barnskyddet**

## 7 §

### *Utredning av barnskyddsbehovet*

När ett ärende har inletts på basis av en anmälan enligt 35 eller 35 a § i socialvårdslagen eller när en anställd hos välfärdsområdets socialvård på något annat sätt i sitt arbete har fått kännedom om ett barn som eventuellt är i behov av barnskydd, ska den behöriga socialarbetaren inom välfärdsområdet i samband med bedömningen av stödbehovet enligt 36 § i socialvårdslagen omedelbart bedöma också barnets eventuella brådskande behov av barnskyddstjänster, om det inte är uppenbart onödigt.

I samband med utredningen av barnskyddsbehovet bedömer socialarbetaren barnets uppväxtförhållanden samt vilka möjligheter vårdnadshavarna eller andra personer som svarar för barnets vård och fostran har att sörja för barnets vård och fostran. För att göra bedömningen kan socialarbetaren vid behov stå i kontakt med barnet närstående personer samt med olika samarbetspartner och experter enligt vad som föreskrivs i 41 § i socialvårdslagen.

## 8 §

### *Inledande och avslutande av en klientrelation inom barnskyddet*

En klientrelation inom barnskyddet inleds när den behöriga socialarbetaren inom välfärdsområdet konstaterar att det finns en risk för att barnets uppväxtförhållanden, hälsa eller utveckling allvarligt äventyras och att barnets särskilda behov av skydd förutsätter åtgärder enligt denna lag.

Dessutom kan en klientrelation inom barnskyddet inledas också om barnet eller barnets vårdnadshavare eller förälder inte tar emot stöd eller service enligt socialvårdslagen trots barnets uppenbara behov av skydd och barnet är i behov av åtgärder enligt denna lag.

En klientrelation inom barnskyddet inleds också om brådskande åtgärder vidtas för att trygga barnets hälsa och utveckling när ett ärende som gäller barnet har inletts på det sätt som avses i 35 eller 35 a § i socialvårdslagen.

Klientrelationen avslutas när den behöriga socialarbetaren inom välfärdsområdet konstaterar att det inte finns någon grund för att ordna barnskydd. Klientrelationen inom barnskyddet avslutas senast när barnet fyller 18 år.

Socialarbetaren ska i de barnskyddshandlingar som berör barnet göra en anteckning om att en klientrelation inom barnskyddet har inletts eller avslutats samt omedelbart underrätta vårdnadshavaren och barnet om detta, dock med beaktande av vad som föreskrivs i 51 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023).

## 9 §

### *Socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter*

För ett barn som är klient inom barnskyddet ska det utses en socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter.

En socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter får ha högst 30 barn som sina klienter.

I undantagsfall får det antal klienter som avses i 2 mom. tillfälligt överskridas, om det är nödvändigt för att trygga barnets bästa.

## 10 §

### *Uppgifter för den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter*

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter har till uppgift att

- 1) tillgodose stödbehovet hos ett barn som är klient inom barnskyddet i första hand genom socialt arbete,
- 2) leda klientprocessen för barnet som helhet med beaktande av att barnets bästa ska komma i första rummet och barnets delaktighet,
- 3) försäkra sig om att det för barnet söks andra stödåtgärder och tjänster som barnet behöver än de som avses i denna lag,
- 4) bedriva sektorsövergripande samarbete i barnets ärende,
- 5) tillsammans med en annan anställd inom barnskyddet hänvisa barnets vårdnadshavare eller föräldrar eller andra personer som svarar för barnets fostran till det stöd och de tjänster som behövs,

6) övervaka att placeringen av ett barn som placerats utom hemmet genomförs och är lagenlig, och

7) sträva efter att skapa förutsättningar för att ett barn som placerats utom hemmet återförenas med sin familj.

Bestämmelser om beslutanderätten för den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter finns i 25 §.

### 3 kap.

## Ordnande av barnskydd samt kostnadsansvar

### 11 §

#### *Välståndsområde som ansvarar för ordnande av barnskydd och eftervård*

För ordnandet av stöd och tjänster för ett barn eller en ung person som har rätt till barnskydd och eftervård ansvarar det välståndsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin hemkommun. Om den kommun där barnet eller den unga personen huvudsakligen bor inte är barnets eller den unga personens hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994), ansvarar det välståndsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin boningskommun för ordnandet av barnskydd.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. ansvarar det välståndsområde inom vars område barnets tillfälliga vistelsekommun finns för beslutsfattandet om en brådskande placering enligt 46 § 1 mom., om det välståndsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun inte är känd då beslutet fattas eller om beslutsfattandet inte kan fördröjas utan att syftet med den brådskande placeringen äventyras. Efter att en brådskande placering har utförts överförs ansvaret för ordnandet av barnskydd till det välståndsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun och där man vid behov fattar beslut om ändring av placeringsplatsen enligt 53 § 3 mom., med beaktande av vad som föreskrivs i 60 och 65 §. Om barnet under den tid en brådskande placering varar flyttar från det välståndsområde inom vars område barnet har sin hem- eller boningskommun, överförs ansvaret för ordnandet av barnskydd inte till det nya välståndsområde inom vars område boningskommunen finns förrän den brådskande placeringen har upphört.

Välståndsområdena kan avtala om att barnskydd och eftervård ordnas på något annat sätt än vad som föreskrivs i denna paragraf, om det är förenligt med barnets eller den unga personens bästa.

### 12 §

#### *Tryggande av multiprofessionell sakkunskap*

Välståndsområdet ska se till att den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välståndsområdet har tillgång till sakkunskap om barns uppväxt och utveckling, hälsovård, juridisk expertis samt annan expertis som behövs i barnskyddsarbetet.

Välståndsområdet ska tillsätta en expertgrupp som består av representanter för social- och hälsovården, experter i fråga om barns uppväxt och utveckling och andra experter som behövs i barnskyddsarbetet. Expertgruppen biträder socialarbetaren i beredningen av ärenden som gäller omhändertagande av barn samt vård utom hemmet och vid genomförandet av barnskyddet i övrigt. Dessutom ger den yttranden till stöd för beslutsfattande som gäller barnskyddsåtgärder.

## 13 §

### *Hälsovårdens särskilda skyldigheter*

En verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården inom välfärdsområdet ska ge barnskyddet experthjälp och vid behov ordna undersökning av barn samt vård- och terapitjänster för barn. Tjänster som barnskyddsklienter behöver i anslutning till utredande av misstankar om sexuellt utnyttjande eller misshandel ska ordnas skyndsamt.

## 14 §

### *Välfärdsområde som svarar för kostnaderna för barnskyddet och eftervården*

Det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin hemkommun svarar för kostnaderna för barnskyddet och eftervården, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Om den kommun där barnet eller den unga personen huvudsakligen bor inte är barnets eller den unga personens hemkommun enligt lagen om hemkommun, svarar det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin boningskommun för kostnaderna för sådan institutionsvård eller familjevård som ordnats som en stödåtgärd inom öppenvården eller som en stödåtgärd inom eftervården, med undantag av sådan institutionsvård eller familjevård som varar över 14 dygn, för vars kostnader det välfärdsområde inom vars område barnet eller den unga personen har sin hemkommun svarar.

Det välfärdsområde där behovet av att ordna vård utom hemmet för ett barn har uppkommit svarar för kostnaderna för vården utom hemmet. Det välfärdsområde som svarat för kostnaderna för vården utom hemmet svarar också för kostnaderna för eftervården. Om eftervården ordnas till följd av en placering som enligt 110 § 1 mom. ordnats som en stödåtgärd inom öppenvården och som varat över ett halvt år, svarar det välfärdsområde inom vars område barnet har sin hemkommun då placeringen avslutas för kostnaderna för eftervården.

Bestämmelser om kostnaderna för placering av en fänge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt finns i 8 kap. 10 c § i fängelselagen (767/2005).

## 15 §

### *Placeringsvälfärdsområdets ansvar för ordnande av barnskydd*

Placeringsvälfärdsområdet ska i samarbete med placerarvälfärdsområdet och den kommun där barnets eller den unga personens placeringsplats finns eller boningskommunen för ett barn eller en ung person i eftervård se till att barnet eller den unga personen får de stödåtgärder och tjänster som behövs. Placeringsvälfärdsområdet har rätt till ersättning av placerarvälfärdsområdet för sina kostnader för stödåtgärderna och tjänsterna.

Placeringsvälfärdsområdet ska när det ordnar tjänster se till att tjänsterna samordnas till en ändamålsenlig helhet. Bestämmelser om samordnandet av tjänsterna finns i 10 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Sådana mest krävande social- och hälsovårdstjänster där uppgifter inom socialvården och hälso- och sjukvården tillsammans bildar den helhet som behövs för att genomföra tjänsterna ska samordnas i enlighet med 36 § 3 mom. 6 punkten i den lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 36 § 5 mom. i den lagen. Det välfärdsområde som ordnat en tjänst inom det mest krävande barnskyddet har rätt till ersättning av placerarvälfärdsområdet för sina kostnader.

Bestämmelser om placeringsvälfärdsområdets skyldighet att i en situation som avses i 1 mom. ordna de hälso- och sjukvårdstjänster som behövs för ett barn eller en ung person som har

placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård samt om ersättning för kostnaderna för hälso- och sjukvårdstjänster finns i 69 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

Bestämmelser om skyldigheten för den kommun där ett barns placeringsplats finns och bostadskommunen för ett barn i eftervård att ordna förskoleundervisning och grundläggande utbildning för ett barn som placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och bestämmelser om ersättning för kostnaderna för detta finns i 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021). Bestämmelser om ordnande av småbarnspedagogik för barn som placerats som en stödåtgärd inom öppenvården eller i vård utom hemmet eller i eftervård och om ersättning för kostnaderna för den finns i lagen om småbarnspedagogik (540/2018).

## 16 §

### *Barnskyddsmyndigheternas anmälningskyldighet*

Om barnet flyttar från välfärdsområdet medan en utredning av behovet av barnskydd enligt 7 § pågår eller medan barnet är klient inom barnskyddet, ska välfärdsområdet trots sekretessbestämmelserna omedelbart underrätta det nya välfärdsområdet inom vars område barnets nya bostadskommun finns eller det i 11 § 1 mom. avsedda välfärdsområdet inom vars område barnets nya bostadskommun finns om flyttningen. Även de handlingar som är nödvändiga för bedömningen av barnskyddsbehovet eller för vidtagandet av barnskyddsåtgärder ska vid behov utan dröjsmål lämnas till det nya välfärdsområdet. Barnets nya välfärdsområde ska fortsätta med utredningen eller andra barnskyddsåtgärder, med beaktande av vad som föreskrivs i 11 §.

Om ett beslut om brådskande placering eller ändring av placeringsplatsen fattas när ett ärende som gäller omhändertagande av barnet eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, ska beslutsfattaren omedelbart underrätta förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen om beslutet.

## 17 §

### *Finska myndigheters behörighet i vissa internationella situationer*

Finska socialvårdsmyndigheter är behöriga i ett ärende som gäller ett barn som inte är bosatt i Finland eller som inte stadigvarande vistas i Finland, om följande villkor är uppfyllda:

- 1) brister i omsorgen om barnet eller andra uppväxtförhållanden i staten hotar att omedelbart och allvarligt äventyra barnets hälsa och utveckling, och
- 2) barnet har fast anknytning till Finland särskilt på grund av att
  - a) barnet har varit bosatt i Finland, eller
  - b) barnet eller åtminstone en av barnets föräldrar är finsk medborgare, och
- 3) det är förenligt med barnets bästa att barnskyddet ordnas i Finland.

Bestämmelserna i 1 mom. ska tillämpas endast om inte något annat följer av rådets förordning (EU) 2019/1111 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn, eller av ett fördrag som är bindande för Finland.

## 18 §

### *Ordnande av barnskydd samt kostnadsansvar i vissa internationella situationer*

Om barnskyddsmyndigheterna är behöriga enligt 17 § 1 mom. eller om ett ärende som gäller placering av ett barn i familje- eller institutionsvård ska avgöras i Finland enligt rådets förordning (EU) 2019/1111 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn, eller enligt ett fördrag som är bindande för Finland, men det enligt 11 § inte finns något välfärdsområde som är skyldigt att ordna barnskyddet, ska myndigheterna i det välfärdsområde inom vars område barnets senaste bonings- eller vistelsekommun fanns ansvara för ordnandet av barnskyddet och beslutsfattandet. Har barnet inte haft någon bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska ansvaret för ordnande av barnskydd ligga på och beslutet fattas av det välfärdsområde inom vars område barnets föräldrar eller någondera av dem är bosatt eller vistas eller, om ingendera av föräldrarna är bosatt eller vistas i Finland, myndigheterna i det välfärdsområde inom vars område föräldrarna eller någondera av dem senast var bosatt eller vistades. Har ingendera av föräldrarna haft bonings- eller vistelsekommun i Finland, ska Helsingfors stad ansvara för ordnandet av barnskydd och fatta beslutet.

I de situationer som avses i 1 mom. svarar det välfärdsområde som ansvarar för att ordna barnskyddet för kostnaderna för ordnandet av det.

#### 19 §

##### *Handräckning för utredning av behovet av barnskydd och barnets förhållanden i utlandet*

Den behöriga finska socialvårdsmyndigheten kan genom utrikesministeriet begära handräckning för att i utlandet utreda behovet av barnskydd. Den barnskyddsmyndighet som enligt denna lag ansvarar för att ordna barnskyddet kan begära handräckning för att i utlandet utreda förhållandena för ett barn som redan är klient inom barnskyddet. En utredning i utlandet kan även utföras av den som enligt 33 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) får tillhandahålla notariella tjänster vid en beskickning.

Om barnet vistas i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen än Danmark eller i en fördragsslutande stat till den i Haag den 19 oktober 1996 ingångna konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn eller om det annars finns skäl att anta att myndigheterna i en sådan stat har uppgifter som är av betydelse för skyddet av barnet, kan begäran om utredning av barnskyddsbehovet riktas till justitieministeriet.

#### 20 §

##### *Välfärdsområdets meddelande om barn som ska placeras*

I sådana situationer som avses i 11 § 2 mom. där ett barn har placerats inom något annat välfärdsområde än det som gjort placeringen, ska placerarvälfärdsområdet för att de tjänster och stödåtgärder som barnet behöver ska kunna ordnas samt övervakningen av placeringsplatsen ska kunna genomföras meddela barnets placering och när placeringen avslutas till placeringsvälfärdsområdet, som ska föra register över barn som placerats inom dess område.

#### 21 §

##### *Välfärdsområdenas inbördes ersättningar*

När ett välfärdsområde med stöd av denna lag har ordnat familjevård eller institutionsvård för någon annan än en sådan invånare som avses i 2 § 2 punkten i lagen om ordnande av social- och hälsovård, tillämpas 57 § 1 och 3 mom. i den lagen på välfärdsområdenas inbördes ersättningar.

## 22 §

### *Övervakning av vården av barn som placerats i enskilt hem*

Beträffande barn som någon annan än ett välfärdsområde varaktigt placerat i enskilt hem ska anmälan utan dröjsmål göras till det välfärdsområde inom vars område barnet har placerats. Såväl barnets vårdnadshavare som den i vars vård barnet placerats är skyldig att göra en sådan anmälan.

Sedan välfärdsområdet fått anmälan ska det utreda om det enskilda hemmet till sina förhållanden är lämpligt för barnets vård och fostran samt om den som tagit barnet till sig förmår ta hand om det och om placeringen motsvarar barnets bästa. Beslut ska fattas om godkännande av placeringen.

Välfärdsområdet ska för den som tagit emot barnet för vård klarlägga vilka rättigheter och skyldigheter denne har samt vid behov stödja vårdaren genom att ordna stödåtgärder enligt 3 kap. i socialvårdslagen i syfte att främja barnets vård och fostran.

De förutsättningar för en fortsatt placering som avses i 2 mom. och behovet av stödåtgärder enligt 3 mom. ska vid behov följas upp. Välfärdsområdet ska föra register över barn som placerats i enskilt hem inom välfärdsområdet.

Om det enskilda hemmet eller den vård och fostran som ges där konstateras vara olämplig eller bristfällig, ska välfärdsområdet försöka rätta till saken. Om detta inte lyckas, kan välfärdsområdet genom sitt beslut förbjuda att barnet hålls i detta hem. Välfärdsområdet ska då sörja för att barnets vård och fostran ordnas enligt barnets bästa och behov.

## 23 §

### *Klientavgifter*

För barnskydd kan tas ut klientavgifter enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

## 4 kap.

### **Behörighet att fatta beslut**

## 24 §

### *Tjänsteinnehavare som beslutar om barnskyddsåtgärder*

I ärenden som gäller brådskande placeringar enligt 46 § 1 mom. och upphörande av brådskande placeringar enligt 48 § 1 mom. utövas beslutanderätten av en socialarbetare i tjänsteförhållande som förordnats av välfärdsområdet.

En ledande tjänsteinnehavare inom socialvården som förordnats av välfärdsområdet och som uppfyller kraven i 46 a § 1 mom. i socialvårdslagen (1301/2014), eller någon annan socialarbetare som står i tjänsteförhållande och som förordnats av den ledande tjänsteinnehavaren, ska fatta beslut i ärenden som gäller beviljande av tillstånd enligt 26 § i denna lag, förlängning av en sådan brådskande placering av barn som avses i 47 § 3 mom., sådant omhändertagande och därtill ansluten vård utom hemmet som avses i 53 § 1 mom., sådana ändringar av placeringsplatsen som enligt 53 § 3 mom. sker under den tid ett omhändertagande eller en brådskande placering varar och upphörande av omhändertaganden enligt 57 §. En ledande tjänsteinnehavare eller en av denna förordnad tjänsteinnehavare gör även ansökningar som gäller omhändertagande och därtill ansluten vård utom hemmet enligt 53 § 2 mom.

I de ärenden som avses i 2 mom. ska tjänsteinnehavaren vara någon annan än den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter. En tjänsteinnehavare som har fattat beslut om brådskande placering av barnet i enlighet med 46 § 1 mom. kan inte fatta beslut om förlängning av brådskande placering av barnet.

Ett beslut om ordnande och förlängning av en i 79 § avsedd period av särskild omsorg fattas av den tjänsteinnehavare som bestäms enligt 2 och 3 mom. Ovannämnda tjänsteinnehavare fattar också beslut om uppsägning av den placeringsplats som avses i 80 § 4 mom.

Ett beslut om placering av ett barn för rehabilitering på en sådan sluten institution som avses i 82 § fattas av den tjänsteinnehavare som avses i 1 mom. när barnet placeras på den slutna institutionen genom ett beslut om brådskande placering enligt 46 §. Om ett barn placeras för rehabilitering på en sluten institution genom ett beslut om att fortsätta brådskande placering enligt 47 § eller genom ett beslut om omhändertagande och placering i vård utom hemmet eller ändring av placeringsplatsen under den tid ett omhändertagande eller en brådskande placering varar enligt 53 §, fattas beslutet av den tjänsteinnehavare som avses i 2 och 3 mom.

Bestämmelser om den tjänsteinnehavare som beslutar om begränsningar finns i 56 § 2 mom. och 12 kap.

## 25 §

### *Beslutanderätt för den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter*

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet fattar beslut om

- 1) fråntagande av ämnen eller föremål som avses i 69 § 1 mom. när barnet är placerat i familjevård,
- 2) sådana stödåtgärder inom öppenvården som avses i 7 kap.,
- 3) i 44 § 4 mom. avsedd placering av ett barn på fängelsets familjeavdelning hos en förälder som är häktad eller avtjänar ett fängelsestraff, efter att ha hört Brottsförklaringsmyndigheten,
- 4) avslutande av en sådan period av särskild omsorg som avses i 80 § 3 mom., och
- 5) sådant kvarhållande av en försändelse som avses i 94 § 4 mom.,

## 26 §

### *Tillstånd till undersökning av barn*

Den tjänsteinnehavare som avses i 24 § 2 och 3 mom. kan, sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet berett ärendet, ge tillstånd till att ett barn undersöks av en läkare eller någon annan expert, om undersökningen är nödvändig

- 1) för att utreda behovet av barnskydd, eller
- 2) för att utreda stöd och tjänster enligt denna lag medan ett barn är klient inom barnskyddet, men vårdnadshavaren förbjuder undersökningen. Innan ärendet avgörs ska barnets åsikt utredas, om det inte med beaktande av barnets ålder, utvecklingsnivå eller övriga omständigheter är omöjligt.

Tillstånd enligt 1 mom. ges för viss tid. Innan tillståndet ges ska den i 1 mom. avsedda tjänsteinnehavare som bereder ärendet höra barnets vårdnadshavare och ett barn som fyllt 12 år. Av särskilt vägande skäl kan tillstånd ges även om hörandet inte har kunnat genomföras.

Tjänsteinnehavaren kan vid beslut om beviljande av tillstånd samtidigt bestämma att en tillståndsenlig undersökning får göras trots ändringssökande.

## 27 §

### *Behörighet att fatta beslut vid barnskyddsanstalt*

Ett i 69 § 1 mom. avsett beslut om frångående av ämnen och föremål fattas i fråga om ett barn som har placerats på en barnskyddsanstalt av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal.

Bestämmelser behörigheten att fatta beslut om begränsningar vid en barnskyddsanstalt finns i 55 § 2 mom. och 12 kap.

### 5 kap.

### **Barns delaktighet**

### 28 §

### **Utredande av barns åsikt och hörande av barn**

När barnskydd genomförs ska barnets önskemål och åsikt utredas och beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. Barnets åsikt ska utredas finkänsligt samt så att det inte onödigt skadar relationerna mellan barnet och föräldrarna och andra personer som står barnet nära. Sättet att utreda barnets åsikt och dess huvudsakliga innehåll ska antecknas i de barnskyddshandlingar som rör barnet.

Ett barn som fyllt 12 år ska ges tillfälle att i enlighet med 34 § i förvaltningslagen (434/2003) bli hört i ett barnskyddsärende som gäller barnet självt.

Endast i det fall att utredningen skulle äventyra barnets hälsa eller utveckling eller det i övrigt är uppenbart onödigt behöver barnets åsikt inte utredas.

I samband med utredande av åsikt och hörande får barnet inte lämnas sådana uppgifter som äventyrar barnets utveckling eller strider mot någon annan synnerligen viktig enskild fördel för barnet.

### 29 §

### *Barnets rätt att föra talan*

Ett barn som fyllt 12 år har vid sidan av vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare rätt att föra sin talan i ett barnskyddsärende som gäller barnet självt.

### 30 §

### *Förordnande av intressebevakare inom barnskyddet som ställföreträdare för vårdnadshavaren*

Välfärdsområdet ska ansöka om förordnande av en intressebevakare som i vårdnadshavarens ställe för barnets talan i ett barnskyddsärende, om

1) det finns grundad anledning att anta att vårdnadshavaren inte opartiskt kan bevaka barnets intresse i ärendet eller att vårdnadshavaren de facto inte för barnets talan, och

2) en intressebevakare måste förordnas för att ärendet ska bli utrett eller i övrigt för att barnets intressen ska tryggas.

Ansökan om förordnande av intressebevakare kan även göras av den i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) avsedda förmyndarmyndigheten eller av vårdnadshavaren själv.

### 31 §

### *Förordnande av intressebevakare*

Domstolen ska förordna en intressebevakare som för barnets talan i ett barnskyddsärende, om de förutsättningar som anges i 30 § 1 mom. uppfylls. Också förmyndarmyndigheten kan förordna en intressebevakare, om ovannämnda förutsättningar uppfylls och om vårdnadshavaren och välfärdsområdet tillsammans ansöker om det. På förordnande av intressebevakare tillämpas vad som i lagen om förmyndarverksamhet eller i någon annan lag föreskrivs om förordnande av en ställföreträdare för intressebevakaren.

Till intressebevakare förordnas en för uppdraget lämplig myndig person som ger sitt samtycke och som har förmåga att sköta sitt uppdrag på ett oklanderligt sätt. En person vars intressen står eller skulle kunna stå i strid med barnets intressen får inte förordnas till intressebevakare.

En förutsättning för att en person ska kunna förordnas till intressebevakare är att personen för tingsrätten har uppvisat ett sådant straffregisterutdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993).

### 32 §

#### *Intressebevakarens arvode och kostnader*

För kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare enligt 31 § samt för intressebevakarens arvode och kostnader svarar det välfärdsområde som enligt 11, 18 och 19 § ansvarar för att barnskydd ordnas.

Intressebevakaren har rätt att få ersättning för behövliga kostnader samt ett arvode som är skäligt i förhållande till uppdragets art och omfattning. Närmare bestämmelser om ersättande av kostnader och om arvodets storlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

### 33 §

#### *Ansvar för tryggheten av barnets bästa*

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter ska övervaka att barnets bästa tillgodoses samt på tjänstens vägnar hjälpa barnet att föra sin talan och vid behov anvisa barnet rättshjälp eller se till att ansökan om en intressebevakare för barnet görs i de situationer som avses i 31 §.

Välfärdsområdet ska vara representerat vid förundersökning och domstolshandläggning av en straffbar gärning som ett barn uppges ha begått samt vid handläggning av ett ärende som gäller avstängning av ett läropliktigt barn från en skola eller läroanstalt i det organ som ansvarar för undervisningsväsendet eller i ett organ hos en i 4 § i läropliktslagen (1214/2020) avsedd utbildningsanordnare, om detta inte bedöms som uppenbart obehövt av välfärdsområdet. Välfärdsområdet ska vid behov hänvisa barnet till medling enligt lagen om medling vid brott och i vissa tvister (1015/2005).

### 6 kap.

#### **Procedurbestämmelser**

### 34 §

#### *Möte med barnet*

Vid genomförandet av barnskyddet ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan anställd inom barnskyddet träffa barnet personligen tillräckligt ofta med beaktande av barnets situation på det sätt som antecknas närmare i klientplanen.

När ett personligt möte med barnet ordnas, ska samarbete med barnets vårdnadshavare eller en annan person som svarar för barnets vård och fostran eftersträvas.

Socialarbetaren eller en annan anställd inom barnskyddet har vid behov rätt att träffa barnet även utan vårdnadshavarens samtycke, om det med beaktande av barnets ålder, utveckling och omständigheterna i övrigt bedöms motsvara barnets bästa. I de handlingar som gäller barnet ska antecknas skälen till ett möte med barnet i strid med vårdnadshavarens samtycke. Vårdnadshavaren ska underrättas om mötet, om det inte klart strider mot barnets bästa.

## 35 §

### *Klientplan*

För ett barn som är klient inom barnskyddet ska en klientplan göras upp. Klientplanen för barnet ska ses över vid behov, dock minst en gång om året.

I klientplanen för ett omhändertaget barn ska, utöver vad som föreskrivs i 43 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023), dessutom antecknas målet och syftet med vården utom hemmet, ordnandet av stöd och tjänster för barnet, barnets föräldrar, barnets vårdnadshavare eller andra personer som svarar för barnets vård och fostran samt hur barnets hälso- och sjukvård, småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning och övrig utbildning ordnas. I planen skrivs också in hur kontakten med barnet ska upprätthållas och samarbetet med barnets föräldrar och andra barnet närstående personer genomförs samt hur strävan efter att återförening av familjen ska beaktas utifrån barnets bästa.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. ska klientplanen ses över med minst fyra månaders mellanrum, om barnet är placerat för rehabilitering på en sådan sluten institution som avses i 82 §.

För föräldern till ett omhändertaget barn ska det göras upp en separat klientplan som stöd i föräldraskapet, om det inte ska anses vara onödigt. Planen ska innehålla en bedömning av på vilka sätt man kan ordna stöd för föräldern för att främja en återförening av familjen. Bestämmelser om klientplanen för ett barn och en förälder till ett omhändertaget barn finns i övrigt i 39 § i socialvårdslagen.

## 36 §

### *Plan för vård och fostran*

Barnskyddsanstalten ska komplettera barnets klientplan med en särskild plan för vård och fostran, om det inte är uppenbart onödigt. Har det inte tidigare gjorts upp en plan för vård och fostran för barnet, ska planen göras upp utan dröjsmål, om begränsningar har riktats mot barnet i vård utom hemmet eller om det är sannolikt att begränsningar kommer att riktas mot barnet. Syftet med planen för vård och fostran är att åskådliggöra målen i klientplanen och att detaljerat beskriva hur barnets behov möts medan ett gott bemötande av barnet tryggas.

Planen för vård och fostran ska göras upp tillsammans med barnet, barnets förälder och vårdnadshavaren, om inte detta är uppenbart onödigt eller omöjligt. Planen för vård och fostran ska fogas till barnets handlingar.

## 37 §

### *Diskussion i barnets ärende*

För ordnandet av barnskyddet ska det ordnas diskussioner, i vilka barnet, föräldrarna och vårdnadshavarna, andra personer som svarar för barnets vård och fostran eller i väsentlig omfattning deltar i omsorgen om barnet, andra personer som står barnet eller familjen nära samt myndigheter och andra samarbetspartners vid behov kan delta utifrån en bedömning som görs av en tjänsteinnehavare inom barnskyddet.

I barnets handlingar ska det antecknas varför barnet, barnets förälder, vårdnadshavare eller någon annan person som svarar för barnets vård och omsorg inte har deltagit i diskussionerna.

#### 38 §

##### *Kartläggning av barnets närståendenätverk*

Innan ett barn placeras utom hemmet ska det utan obefogat dröjsmål utredas vilka möjligheter den förälder hos vilken barnet inte huvudsakligen bor, släktingar eller andra barnets närstående personer har att ta emot barnet eller på annat sätt stödja barnet. Utredningen behöver inte göras om den inte på grund av sakens brådskande natur eller någon annan grundad anledning är nödvändig. Ett ärende som gäller barnets boende och placeringsplats ska alltid avgöras så att det motsvarar barnets bästa.

Välfärdsområdet ska vidta åtgärder för att ordna vårdnaden om barnet genom ett avtal mellan föräldrarna eller ett domstolsbeslut, om detta ska anses vara befogat med tanke på barnets bästa.

Den som vid sidan av eller i stället för föräldrarna har anförtrotts vårdnaden om ett barn och hos vilken barnet bor ska garanteras sådana förutsättningar för vård och fostran av barnet som avses i 16 § 3 mom. i familjevårdslagen.

#### 39 §

##### *Information om tillgängliga rättsmedel*

Barnet och barnets lagliga företrädare och vårdnadshavare ska utan dröjsmål ges information om innehållet i och grunderna för beslut och åtgärder enligt denna lag samt om de tillgängliga rättsmedlen och om möjligheterna till rättshjälp. Barnets förälder ska ges information om i 122 § 1 och 2 mom. avsedda beslut i vilka ändring kan sökas, om sådan begränsning av kontakterna som omfattar föräldern och om andra beslut som föräldern behöver informeras om. Informationen ska ges i begriplig form och på ett tillgängligt sätt med beaktande av barnets ålder och utvecklingsnivå och de kommunikationsmetoder som mottagaren använder.

Om begränsningar, brådskande placering eller omhändertagande enligt denna lag har riktats mot ett barn som varit i ett tillstånd där barnet inte har kunnat förstå åtgärdens innebörd, ska den information som avses i 1 mom. ges genast när barnet kan förstå innebörden.

#### 40 §

##### *Registrering av ärenden*

Bestämmelser om skyldigheten att anteckna kunduppgifter finns i 17 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården. Den som åläggs en skyldighet enligt den paragrafen ska i de klienthandlingar som gäller barnet från det att klientrelationen inleds anteckna alla väsentliga och tillräckliga uppgifter som behövs för att säkerställa ordnandet, planeringen, genomförandet, uppföljningen och övervakningen av åtgärderna enligt denna lag.

#### 7 kap.

### **Barnskyddets öppenvård**

#### 41 §

##### *Skyldighet att inleda arbete och vidta stödåtgärder inom öppenvården*

När en klientrelation inom barnskyddet har inletts ska välfärdsområdet utan dröjsmål inleda sådant arbetet och vidta sådana stödåtgärder inom öppenvården som avses i detta kapitel.

Syftet med öppenvården är att ha en positiv inverkan på barnets uppväxtförhållanden och på de faktorer som hotar att äventyra barnets hälsa eller utveckling. Syftet är dessutom att tillgodose barnets behov av särskilt skydd i situationer där stöd och service enligt socialvårdslagen eller andra tjänster inte räcker till för att trygga tillgodoseendet av barnets bästa. Syftet är också att förebygga behovet av vård utom hemmet.

Arbetet och stödåtgärderna inom öppenvården genomförs med beaktande av barnets klientplan och i möjligaste mån i samarbete med barnet och barnets föräldrar, barnets vårdnadshavare eller andra personer som svarar för barnets vård och fostran.

#### 42 §

##### *Tryggande av försörjning och boende*

När behovet av barnskydd i väsentlig mån beror på otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad eller när dessa omständigheter utgör ett väsentligt hinder för barnets och familjens rehabilitering, ska välfärdsområdet utan dröjsmål ordna tillräckligt ekonomiskt stöd samt i samarbete med kommunen avhjälpa bristerna i boendeförhållandena eller ordna en bostad som motsvarar behovet.

#### 43 §

##### *Arbete och stödåtgärder inom öppenvården*

Medan arbetet inom öppenvården pågår ska barnets och familjens stödbehov tillgodoses genom socialt arbete och social handledning. För ett barn som är klient hos barnskyddet ska det vid behov ordnas socialservice enligt 3 kap. i socialvårdslagen som en stödåtgärd inom öppenvården. Som en stödåtgärd inom öppenvården ska det vid behov också ordnas familjerehabilitering dygnet runt på det sätt som föreskrivs i 44 §.

Som en sådan stödåtgärd inom öppenvården som är nödvändig med tanke på barnets hälsa eller utveckling ska det också ordnas ekonomiskt eller annat stöd för barnet i skolgången, vid anskaffning av yrke och bostad, placering i arbete, fritidsintressen, upprätthållandet av nära mänskliga relationer och tillgodoseendet av andra personliga behov.

#### 44 §

##### *Placering som stödåtgärd inom öppenvården*

För barnet kan det som en stödåtgärd inom öppenvården ordnas familjerehabilitering dygnet runt samt familje- eller institutionsvård som bedömer behovet av stöd eller är rehabiliterande tillsammans med en förälder eller vårdnadshavare eller den som svarar för barnets vård och fostran.

Om barnet inte i enlighet med barnets bästa kan placeras tillsammans med sin förälder, vårdnadshavare eller med den som svarar för barnets vård och fostran, kan barnet som stödåtgärd inom öppenvården för en kort tid även placeras ensamt. För detta krävs samtycke av barnets vårdnadshavare och av barnet självt, om barnet har fyllt 12 år. Villkoren för en sådan placering är att den behövs för att

- 1) barnets behov av stöd ska kunna bedömas,
- 2) barnet ska kunna rehabiliteras, eller för att
- 3) tillfällig omsorg om barnet ska kunna ordnas på grund av att vårdnadshavaren eller någon annan person som svarar för barnets vård och fostran är sjuk, eller av någon annan motsvarande orsak.

Som stödåtgärd inom öppenvården kan ett barn som är yngre än två år placeras på fängelsets familjeavdelning hos sin förälder som är häktad eller avtjänar ett fängelsestraff. För ett barn som är yngre än tre år kan placeringen på familjeavdelningen fortgå om barnets bästa nödvändigtvis kräver det.

#### 45 §

##### *Allmänna förutsättningar för användning av placering inom öppenvården*

Placering av ett barn får inte upprepade gånger användas som stödåtgärd inom öppenvården, om inte barnets bästa nödvändigt kräver en ny kortvarig placering.

Om ett barn har fler än en vårdnadshavare och någon av dem inte kan höras på grund av en resa, sjukdom eller någon annan orsak, eller om vårdnadshavarna är oeniga om placeringen, kan barnet placeras ifall den vårdnadshavare hos vilken barnet bor eller med vilken barnet kommer att bo under placeringen samtycker till det och placeringen anses motsvara barnets bästa.

När ett beslut om placering fattas ska målen med placeringen och dess uppskattade längd definieras. När barnet har placerats i enlighet med 44 § 2 eller 3 mom., ska förutsättningarna för förlängning av placeringen och alternativen till detta bedömas senast tre månader efter att placeringen inleddes. Om placeringen förlängs ska en sådan bedömning göras med tre månaders mellanrum. I samband med bedömningen ska också det eventuella behovet av omhändertagande utredas.

#### 8 kap.

##### **Brådskande placering av barn**

#### 46 §

##### *Brådskande placering av barn*

Om ett barn befinner sig i omedelbar fara, kan den vård och omsorg som barnet behöver ordnas brådskande som vård utom hemmet.

Beslut om brådskande placering fattas av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 1 mom. Med stöd av ett beslut av denna tjänsteinnehavare kan den brådskande placeringen fortgå i högst 30 dagar. Tidsfristen inkluderar den dag då barnet faktiskt placerades brådskande. Om beslutet om brådskande placering fattades före det dygn under vilket barnet faktiskt placerades, inkluderas dagen då beslutet fattades i tidsfristen.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom., kan en brådskande placering utan särskilt beslut fortgå över 30 dagar, om

- 1) den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom. inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen inletts gör en ansökan om omhändertagande enligt 53 § 2 mom. till förvaltningsdomstolen, eller
- 2) ett ärende som gäller omhändertagande av barnet redan är anhängigt vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen då beslutet om brådskande placering av barnet fattas.

Under den tid som en brådskande placering varar har välfärdsområdet rätt att besluta om barnets angelägenheter i den omfattning syftet med den brådskande placeringen förutsätter enligt vad som föreskrivs i 55 §.

#### 47 §

##### *Beslut om att fortsätta brådskande placering*

Om 30 dagar inte är en tillräckligt lång tid för att behovet av omhändertagande av barnet ska kunna utredas eller tillräckliga stödåtgärder kartläggas, kan den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom. fatta beslut om att den brådskande placeringen av barnet ska förlängas med högst 14 dagar, under förutsättning att

1) det inte är möjligt att fatta beslut om behövliga barnskyddsåtgärder utan tilläggsutredningar,

2) nödvändiga tilläggsutredningar inte kan fås inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen har inletts, och

3) beslutet om fortsatt placering är förenligt med barnets bästa.

Vid beräkningen av tidsfristen iakttas bestämmelserna i 46 § 2 mom.

#### 48 §

##### *När brådskande placering upphör*

När grunden för en brådskande placering har upphört att gälla eller placeringen förfallit i en sådan situation som avses i 2 mom., ska den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 1 mom. omedelbart fatta beslut om att den brådskande placeringen ska avslutas.

En brådskande placering förfaller, om inte ett beslut om omhändertagande enligt 53 § 1 mom. har fattats eller en ansökan om omhändertagande enligt 53 § 2 mom. har lämnats till förvaltningsdomstolen inom 30 dagar efter att den brådskande placeringen inleddes eller innan en sådan förlängning av den brådskande placeringen som gjorts enligt 47 § 3 mom. har upphört.

När ett ärende som gäller omhändertagande eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen, förfaller den brådskande placeringen, om

1) förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen enligt 115 § ger ett interimistiskt förordnande i ärendet, eller

2) förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen meddelar ett beslut i det ansöknings- eller besvärsgörande som gäller omhändertagande eller vård utom hemmet.

#### 49 §

##### *Utredning av de delaktigas åsikt*

Innan ett beslut som gäller en brådskande placering fattas enligt 46 och 47 § samt 48 § 1 mom. ska det utredas vilken åsikt och uppfattning barnet, föräldrarna och vårdnadshavarna samt andra personer som svarar för barnets vård och fostran har om saken. Utredningen behöver inte göras om den skulle medföra ett sådant dröjsmål i ärendets behandling som skulle orsaka men för barnets hälsa, utveckling eller säkerhet.

Om en i 1 mom. avsedd persons åsikt inte har utretts före en brådskande placering, ska personen informeras om den brådskande placeringen så snart som möjligt efter händelsen. I samband med detta ska personen ges möjlighet att lägga fram sin åsikt om ärendet och få information om rätten att få hjälp enligt vad som föreskrivs i denna eller någon annan lag.

## Omhändertagande

### 50 §

#### *Skyldighet att omhänderta barn och ordna barnets vård utom hemmet*

Välfärdsområdet ska omhänderta ett barn och ordna barnets vård utom hemmet, om

1) brister i omsorgen om barnet eller andra uppväxtförhållanden hotar att allvarligt äventyra barnets hälsa eller utveckling, eller

2) barnet allvarligt äventyrar sin hälsa eller utveckling genom att använda berusningsmedel, genom en brottslig gärning som inte kan anses obetydlig eller genom annat därmed jämfällbart beteende.

Omhändertagande och vård utom hemmet kan dock tillgripas endast om

1) de social- och hälsovårdstjänster som barnet och vårdnadshavaren i första hand behöver och det arbete och de stödåtgärder inom öppenvården som avses i 7 kap. inte är lämpliga eller möjliga för en omsorg i enlighet med barnets bästa eller om de har visat sig vara otillräckliga,

2) en placering i närståendenätverket enligt 38 § inte är möjlig och förenlig med barnets bästa, och

3) vården utom hemmet bedöms motsvara barnets bästa i enlighet med 6 §.

En fänge som inte fyllt 18 år kan under de förutsättningar som anges i 1 och 2 mom. placeras i en barnskyddsanstalt. Placeringen förutsätter också att Brottsförhållandenmyndigheten med stöd av 8 kap. 10 a § i fängelselagen fattar beslut om placering av barnet i en anstalt utanför fängelset.

### 51 §

#### *Beredning av omhändertagande och vård utom hemmet*

Ärenden som gäller omhändertagande av barn samt vård av barn utom hemmet bereds av den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter i samarbete med en annan socialarbetare eller någon annan anställd som är förtrogen med barnskydd. Som stöd för beredningsarbetet bör det finnas tillgång till juridisk expertis och annan expertis som behövs vid genomförandet av barnskyddet.

Den socialarbetare som avses i 1 mom. har utöver vad som föreskrivs om en socialvårdsmyndighets rätt att få uppgifter enligt 53, 55 och 64 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården rätt att få yttranden från dem som avses i de nämnda paragraferna, om yttrandena behövs vid beredningen av omhändertagande, när beslut fattas om omhändertagande eller vård utom hemmet ordnas.

Placeringen av en fänge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt ska beredas i samarbete med Brottsförhållandenmyndigheten och Enheten för hälso- och sjukvård för fångar.

### 52 §

#### *Hörande av delaktiga i ärendet*

Innan beslut fattas om omhändertagande av barn och vård utom hemmet enligt 53 § 1–3 mom. eller om att omhändertagandet upphör enligt 57 § 1 mom. ska barnets egen åsikt utredas och barnet ges tillfälle att bli hört enligt 28 §.

Barnets föräldrar, vårdnadshavare och personer som svarar eller omedelbart före beredningen av ärendet har svarat för barnets vård och fostran ska ges tillfälle att bli hörda i de ärenden som nämns i 1 mom. på det sätt som föreskrivs i 34 § 1 mom. i förvaltningslagen.

Personerna behöver dock inte höras, om

1) detta kan anses vara motiverat på grund av att barnet inte har kontakt med den som ska höras och hörandet inte kan antas vara absolut nödvändigt för att ärendet ska kunna utredas,

2) bonings- eller vistelseorten för den som ska höras inte med skäligen åtgärder kan klarläggas, eller om

3) hörandet kan medföra allvarlig fara för barnets utveckling eller säkerhet och det anses nödvändigt att utelämna hörandet för att barnets bästa ska tillgodoses.

En person som av ett skäl som avses i 3 mom. inte har hörts ska dock delges beslutet om omhändertagande av barnet, vård utom hemmet eller avslutande av omhändertagandet, på det sätt som föreskrivs om bevislig delgivning i förvaltningslagen. Skälen till att hörandet utelämnats ska antecknas i de handlingar som gäller barnet.

## 53 §

### *Beslut om omhändertagande och vård utom hemmet*

Ett beslut om omhändertagande och därtill ansluten vård utom hemmet fattas av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet, om vårdnadshavaren eller ett barn som fyllt 12 år inte motsätter sig omhändertagandet och den därtill anslutna placeringen i vård utom hemmet.

Om barnets vårdnadshavare eller ett barn som fyllt 12 år motsätter sig omhändertagandet eller den därtill anslutna placeringen i vård utom hemmet, avgörs ärendet av förvaltningsdomstolen på ansökan av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet.

Under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar fattas beslut om ändring av placeringsplatsen av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet.

## 54 §

### *Ansökan till förvaltningsdomstolen*

En sådan ansökan om omhändertagande och därtill ansluten placering i vård utom hemmet som den tjänsteinnehavare som nämns i 53 § 2 mom. gör till förvaltningsdomstolen ska innehålla

1) ett yrkande på att barnet ska omhändertas och placeras i vård utom hemmet, samt grunderna för yrkandet,

2) en sådan klientplan för barnet som avses i 35 §,

3) en utredning om de stödåtgärder inom öppenvården som getts eller erbjudits familjen och barnet,

4) en utredning om kartläggning av barnets närståendenätverk enligt 38 § 1 mom.,

5) en utredning om placeringsplatsen,

6) en plan för hur barnet och barnets närstående ska hålla kontakt,

7) en plan för eller utredning om undersökning av barnets hälsotillstånd enligt 61 §,

8) en utredning om utredandet av de berördas åsikt och hörande enligt 52 §,

9) vid behov expertyttranden, samt

10) eventuella andra utredningar och handlingar som påverkar beslutsfattandet.

Klientplanen och de övriga handlingarna som nämns i 1 mom. kan vid behov lämnas in separat, om de på grund av ansökans brådskande karaktär ännu inte har kunnat upprättas.

## 55 §

### *Vårdnaden om barn som omhändertagits*

När ett barn har omhändertagits, har välfärdsområdet för uppnåendet av syftet med omhändertagandet rätt att besluta om barnets vistelseort samt vård, fostran och tillsyn, den övriga omsorgen om barnet samt om sådan undervisning och hälsovård som behövs för att förverkliga dessa.

Den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom. eller den socialarbetare som avses i 24 § 1 mom. eller föreståndaren för anstalten beslutar om begränsning av kontakten mellan ett omhändertaget barn och barnets föräldrar samt övriga barnet närstående personer eller andra personer som hör till barnets sociala nätverk på det sätt som föreskrivs i 90 och 91 §.

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. ska samarbete med barnet, föräldrarna och vårdnadshavarna eftersträvas och barnets bästa beaktas i första hand.

## 56 §

### *Beslut om vårdnaden om barn och umgängesrätt under den tid omhändertagandet varar*

Under den tid omhändertagandet varar kan föräldrarna avtala om vårdnaden om barnet och umgängesrätt. Bestämmelser om fastställelse av avtalet finns i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. En allmän domstol kan under den tid omhändertagandet varar fatta beslut om vårdnaden om barnet, umgängesrätt eller intressebevakning med iakttagande av vad som föreskrivs i den lagen eller i lagen om förmyndarverksamhet.

Om vårdnaden om barnet med stöd av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt i stället för föräldrarna anförtrotts personer som har ingått uppdragsavtal enligt familjevårdslagen kan välfärdsområdet fortsättningsvis betala ersättning till dessa personer för barnets underhåll och vård samt vid behov arvode och också annars stödda barnets vård och fostran. Välfärdsområdet ska innan det ansöker om eller lämnar domstolen en utredning om överföringen av vårdnaden på dem som har ingått uppdragsavtal avtala med dessa om de stödåtgärder samt det arvode och den ersättning som avses i detta moment. Samtidigt ska det övervägas om det är motiverat att förordna en särskild intressebevakare för barnet.

## 57 §

### *Omhändertagandets varaktighet och när omhändertagandet upphör*

Omhändertagande gäller tills vidare. När ett sådant behov av omhändertagande och vård utom hemmet som avses i 50 § inte längre föreligger, ska den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet, fatta beslut om att omhändertagandet avslutas. Även om förutsättningar för omhändertagande inte längre finns får omhändertagandet inte avslutas, om detta klart strider mot barnets bästa på det sätt som avses i 3 mom.

Om omhändertagandet inte längre främjar syftet med omhändertagandet och inte är förenligt med barnets bästa, kan den tjänsteinnehavare som avses i 1 mom. fatta beslut om avslutande av omhändertagandet, sedan den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet, förutsatt att en omsorg i enlighet med barnets bästa kan tillgodoses i tillräcklig omfattning genom stöd enligt denna lag eller genom andra social- och hälsovårdstjänster.

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter ska bedöma förutsättningarna för fortsatt omhändertagande i samband med att klientplanen ses över, när barnet eller vårdnadshavaren ansöker om att omhändertagandet ska avslutas eller när det i övrigt visar sig behövt.

Vid bedömningen av barnets bästa i ett ärende som gäller avslutande av omhändertagande ska utöver det som anges i 6 § 2 mom. hänsyn även tas till den tid vården utom hemmet varat, hur fästa barnet och den som vårdar barnet utom hemmet är vid varandra, umgänget mellan barnet och barnets föräldrar samt till barnets åsikt.

Omhändertagande upphör när barnet fyller 18 år.

## 58 §

### *När beslut om omhändertagande förfaller*

Ett beslut om omhändertagande förfaller, om åtgärder för att verkställa beslutet inte inletts inom tre månader från det beslutet vann laga kraft.

## 10 kap.

### **Placering utom hemmet**

#### *Allmänna bestämmelser om placering utom hemmet*

## 59 §

### *Placering utom hemmet*

Placering av ett barn utom hemmet kan genomföras som familjevård, institutionsvård eller på något annat sätt som motsvarar barnets behov.

Familjevård är primär i förhållande till institutionsvård. På familjevård tillämpas vad som föreskrivs i familjevårdslagen.

Ett barn kan tillfälligt för högst sex månader även placeras i sina föräldrars eller någon annan vårdnadshavares vård och fostran när barnets återgång till hemmet förbereds efter en placering utom hemmet, eller då det med hänsyn till barnets bästa av något annat skäl är motiverat.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 3 mom. kan ett barn som en stödåtgärd inom öppenvården placeras på fängelsets familjeavdelning för att vårdas och fostras av sin förälder som är häktad eller avtjänar ett fängelsestraff, likväl högst tills barnet fyller två år. För ett barn som är yngre än tre år kan placeringen på familjeavdelningen fortgå om barnets bästa nödvändigtvis kräver det.

## 60 §

### *Val av placeringsplats*

Vid valet av placeringsplats bör särskild uppmärksamhet ägnas åt grunderna för placeringen och barnets behov, upprätthållandet av barnets syskonförhållanden och andra nära mänskliga relationer samt kontinuiteten i vården. Dessutom ska hänsyn i den mån det är möjligt tas till barnets språkliga, kulturella och religiösa bakgrund. Institutionsvård ordnas om placeringen av barnet inte med hjälp av tillräckliga stödåtgärder kan ordnas som familjevård eller någon annanstans på ett sätt som motsvarar barnets bästa.

## 61 §

### *Undersökning av barnets hälsotillstånd*

Barnets hälsotillstånd ska undersökas i samband med placeringen, om det inte tidigare har varit möjligt att undersöka barnets hälsotillstånd eller om det av någon annan anledning inte finns tillgång till tillräcklig information för ordnande av barnets vård under den tid placeringen varar.

## 62 §

### *Samarbete under den tid placeringen utom hemmet varar*

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan anställd inom barnskyddet samt den familjevårdare eller den anställda som svarar för vård och fostran av barn på placeringsplatsen ska samarbeta med det barn som placerats utom hemmet och barnets föräldrar och vårdnadshavare så att den vård barnet behöver fortgående kan tryggas.

Bestämmelser om myndighetssamarbete under tiden för placering av en fånge som inte fyllt 18 år i en barnskyddsanstalt finns i 8 kap. 10 b § 3 mom. i fängelselagen.

### 63 §

#### *Kulturella rättigheter under den tid placeringen varar*

Barnet har rätt till småbarnspedagogik och undervisning under den tid placeringen varar i enlighet med vad som föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik, lagen om grundläggande utbildning och läropliktslagen (1214/2020). I barnets klientplan ska det antecknas hur småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, utbildningen enligt läropliktslagen eller den övriga undervisningen ordnas under tiden för vård utom hemmet.

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan anställd inom barnskyddet ska samarbeta med anordnaren av småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning eller övrig undervisning eller utbildning under beredningen av placeringen av barnet utanför hemmet och under tiden för placeringen.

En familjevårdare eller anställd som svarar för barnets vård och fostran på placeringsplatsen ska samarbeta med anordnaren av småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning eller övrig undervisning eller utbildning.

#### *Barnets ställning och omsorg om barnet på placeringsplatsen*

### 64 §

#### *Lämnande av uppgifter till barn och möjlighet till samtal*

Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet ska sörja för att det för ett barn som placerats utom hemmet på ett sätt som är anpassat till barnets ålder och utvecklingsnivå klargörs varför barnet placerats samt redogörs för de åtgärder som har vidtagits i ärendet eller planeras för barnets del.

För barnet ska, på ett sätt som antecknas noggrannare i klientplanen, ordnas tillräcklig möjlighet till ett personligt möte på tumanhand med den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan anställd inom barnskyddet för att samtala om frågor som gäller barnet självt och genomförandet av placeringen.

### 65 §

#### *Mänskliga relationer och kontakter*

Ett barn som placerats utom hemmet ska tillförsäkras för barnets utveckling viktiga, fortgående och trygga mänskliga relationer. Barnet har rätt att träffa sina föräldrar, syskon och andra barnet närstående personer genom att ta emot gäster eller företa besök utanför placeringsplatsen samt att hålla kontakt med dem i övrigt med en teknisk anordning eller genom att sända och ta emot brev eller därmed jämförbara andra förtroliga meddelanden eller andra försändelser.

Välårsdsområdet och barnets placeringsplats ska stödjå och främja kontakterna mellan barnet och föräldrarna samt andra barnet närstående personer. Placeringen av barnet ska ordnas så att avståndet till den plats där barnet är placerat inte är ett hinder för att upprätthålla kontakt med barnet närstående personer.

## 66 §

### *Dispositionsmedel*

När ett barn eller en ung person har placerats utom hemmet i enlighet med bestämmelserna om placering som stödåtgärd inom öppenvården, vård utom hemmet eller eftervård, ska välårsdsområdet se till att barnets eller den unga personens studier och fritidssysselsättning vid behov stöds ekonomiskt.

Utöver det ekonomiska stöd som nämns i 1 mom. ska dispositionsmedel varje kalendermånad ställas till barnets eller den unga personens förfogande för personliga behov, med beaktande av dennes ålder och uppväxtmiljö, enligt följande:

- 1) för barn under 15 år ett belopp som motsvarar barnets individuella behov, och
- 2) för barn som har fyllt 15 år och för unga personer minst ett belopp som motsvarar en tredjedel av det underhållsstöd som enligt 9 § i lagen om underhållsstöd (580/2008) ska betalas för ett barn.

En minderårig har rätt att själv med stöd av 2 mom. bestämma om användningen av de utbetalda medlen utan hinder av lagen om förmyndarverksamhet.

Barnets placeringsplats ska föra bok över utbetalningen av de dispositionsmedel som getts till barnet eller den unga personen. Bokföringen ska årligen sändas för kännedom till den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter.

## 67 §

### *Rätt till balanserad utveckling och välfärd för barn som har placerats*

Barn som med stöd av denna lag har placerats utom hemmet ska säkerställas en god vård och fostran, ägnas en med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå behövlig tillsyn och omsorg samt tryggas rätten till en balanserad utveckling och välfärd i enlighet med vad som föreskrivs i 1 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Vikt ska särskilt fästas vid åtgärder genom vilka barnets psykiska och fysiska välfärd skyddas samt barnets sociala utveckling stöds. Barnets vård och fostran ska ordnas och barnet behandlas så att barnets personliga integritet respekteras.

För att tillgodose barnets balanserade utveckling och särskilda skydd kan gränser ställas för barnet, även om barnet är av annan åsikt om gränserna. För att säkerställa behövligen gränser för barnet får det ingripas i barnets fysiska integritet, om det är nödvändigt. Vården, fostran, tillsynen och omsorgen får inte vara undertryckande mot barnet eller annars kränka barnets mänskligskovärde. Vården, fostran, tillsynen och omsorgen får inte omfatta begränsningar som avses i 12 kap. Särskilda bestämmelser om förutsättningarna för bruk av och skyldigheten att fatta beslut om begränsningar finns i 12 kap.

När en socialarbetare gör upp en sådan klientplan som avses i 35 § ska socialarbetaren diskutera med de aktörer som avses i 2 mom. i den paragrafen om tillvägagångssätt och principer för fostran samt om de regler och den praxis för fostran genom vilka vården, fostran och tillsynen av och omsorgen om barnet genomförs.

## 68 §

### *Fråntagande av ämnen och föremål av barn som placerats utom hemmet*

Om ett barn innehar ämnen eller föremål som den som inte har fyllt 18 år inte får inneha med stöd av någon annan lag, ska familjevårdaren, en anställd vid ett professionellt familjehem eller en person i barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal ta dem ifrån barnet. Om ett barn innehar andra än ovan avsedda ämnen som används i berusningssyfte eller föremål eller redskap som särskilt lämpar sig för bruket av sådana ämnen, ska också de tas ifrån barnet.

Barnet ska också fräntas andra än i 1 mom. avsedda ämnen och föremål vars egenskaper gör att de lämpar sig för att äventyra barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen eller för att skada egendom, om en person som avses i 1 mom. har grundad anledning att misstänka att barnet använder ämnena eller föremålen så att det äventyrar barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen eller så att det skadar egendom.

Dessutom ska barnet fräntas penningtillgångar, betalningsmedel eller övriga med dessa jämförbara redskap, nyttigheter eller ägodelar, om användningen av dem sannolikt äventyrar barnets egen eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen eller skadar egendom.

Dessutom ska barnet fräntas anordningar eller andra redskap som kan användas för kommunikation, om barnet använder anordningen eller redskapet så att barnets utveckling och välfärd äventyras. Dessutom ska anordningar eller andra redskap fräntas, om barnet använder en anordning eller ett redskap som kan användas för kommunikation så att det äventyrar barnets egen eller någon annans säkerhet eller ordningen på placeringsplatsen. Om de anordningar eller andra redskap som avses ovan har tagits ifrån barnet, ska barnets kontakter tryggas på andra sätt. Bestämmelser om begränsning av barnets kontakter finns i 90 och 91 §.

Den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter eller en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet ska utan dröjsmål underrättas om fräntagande av ämnen och föremål.

Särskilda bestämmelser om fräntagande av ämnen och föremål som en begränsande åtgärd vid barnskyddsanstalter finns i 12 kap.

## 69 §

### *Beslutsfattande om fräntagande av ämnen och föremål*

Fräntagandet får inte pågå längre än vad som är nödvändigt av skäl som avses i 68 § och med avseende på barnets vård och fostran. Det ska fattas ett beslut om fräntagande av ett ämne eller föremål, om det fräntagna ämnet eller föremålet inte återlämnas till barnet genast när situationen upphört. På överlämnande eller förstöring av fräntagen egendom tillämpas vad som föreskrivs i någon annan lag.

Bestämmelser om behörigheten att fatta beslut i situationer som avses i 1 mom. finns i 25 § 1 mom. 1 punkten och 27 § 1 mom.

Sådana i alkohollagen (1102/2017) avsedda alkoholdrycker och sådana i 118 § i tobakslagen (549/2016) avsedda produkter som minderåriga inte får inneha får förstöras inklusive förpackning, om ämnet eller produkten inte har något nämnvärt försäljnings- eller bruksvärde. Fräntagen egendom ska återlämnas till barnet senast när placeringen avslutas, om det inte i någon annan lag föreskrivs något annat om att återlämna eller förstöra egendomen. Om fräntagen egendom har förstörts med stöd av 3 mom. eller någon annan lag, ska förstöringen nämnas i det beslut som avses i 1 mom.

## Övervakning

## 70 §

### *Övervakning av placeringar utom hemmet och placeringsplatser*

Placerarvårdsområdet ska övervaka att barnets placering i familjevård eller institutionsvård förverkligas enligt denna lag och att barnet under den tid placeringen varar får de tjänster och stödåtgärder som barnet behöver och som placeringsvårdsområdet i enlighet med 15 § ska ordna.

Verksamheten vid barnskyddsanstalter och professionella familjehem övervakas dessutom av placeringsvårdsområdet och av Tillstånds- och tillsynsverket. I landskapet Åland övervakar Statens ämbetsverk på Åland verksamheten på placeringsplatsen till den del det är fråga om administrativa ingrepp i den personliga friheten, som enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen för Åland hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Vid övervakningen ska placeringsvårdsområdet, Tillstånds- och tillsynsverket och Statens ämbetsverk på Åland samarbeta med placerarvårdsområdet.

Placerarvårdsområdet ska, som ett led i den övervakning som ingår i ansvaret för ordnande av barnskydd, övervaka placeringsplatsens personalstyrka och personalens kompetens samt placeringsplatsens lokaler.

Om placerarvårdsområdet upptäcker sådana missförhållanden eller brister i verksamheten på placeringsplatsen som kan påverka vården av eller omsorgen om de placerade barnen, ska det oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess omgående underrätta placeringsvårdsområdet, Tillstånds- och tillsynsverket, andra vårdsområden som enligt dess vetskap har placerat barn på samma placeringsplats och, i landskapet Åland, Statens ämbetsverk på Åland om saken.

På ett placeringsvårdsområde som sköter övervakningsuppgifter enligt 2 mom. tillämpas 24 § i lagen om tillsyn över social- och hälsovården (741/2023) och 10 § i lagen om vårdsområden.

## 71 §

### *Övrig övervakning*

Tillstånds- och tillsynsverket och, i landskapet Åland, Statens ämbetsverk på Åland ska utöver vad som föreskrivs i 70 § följa verksamheten vid barnskyddsanstalterna med hjälp av inspektionsbesök på verkets eget initiativ och i synnerhet övervaka anstalternas bruk av begränsningar med stöd av 12 kap. I samband med tillsynen ska Tillstånds- och tillsynsverket och, i landskapet Åland, Statens ämbetsverk på Åland ge ett barn möjlighet till förtroligt samtal med en representant för verket.

## 11 kap.

### **Institutionsvård**

## 72 §

### *Lokaler vid barnskyddsanstalter*

Bestämmelser om barnskyddsanstalters lokaler, verksamhetsmiljö, utrustning och informationssystem finns i 8 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården.

I en barnskyddsanstalt kan det finnas en eller flera bostadsenheter. Enheterna kan även fungera var för sig.

## 73 §

*Antalet barn och unga personer som vårdas tillsammans samt personaldimensioneringen vid bostadsenheten*

I en bostadsenhet får högst sju barn eller unga personer vårdas tillsammans. I samma byggnad får högst 24 barn eller unga personer vara placerade samtidigt. Om institutionsvård ordnas för ett barn tillsammans med en förälder, vårdnadshavare eller någon annan person som svarar för barnets vård och fostran, kan även flera barn vårdas tillsammans.

I en bostadsenhet ska minst 1 anställd per barn vara sysselsatt i vård- och fostringsuppgifter. I en bostadsenhet ska minst sju anställda vara sysselsatta i vård- och fostringsuppgifter. Om det finns flera bostadsenheter i samma byggnad, ska det per bostadsenhet finnas minst sex anställda som är sysselsatta i vård- och fostringsuppgifter. Om det i en barnskyddsanstalt som består av en enda bostadsenhet annat än tillfälligt har placerats färre än 7 barn, ska anstalten ha minst 6,5 anställda som är sysselsatta i vård- och fostringsuppgifter. Om en anställd som är sysselsatt i vård- och fostringsuppgifter bor tillsammans med de barn eller unga personer som vårdas, kan avvikelse göras från nämnda antal anställda.

I brådskande situationer kan det göras en tillfällig avvikelse från det antal barn som avses i 1 mom., om detta är nödvändigt för att barnets placering ska kunna ordnas.

När en bostadsenhet tillfälligt är tom kan personalen vid en parallell bostadsenhet sköta juren vid den tomma bostadsenheten.

I de situationer som avses i 1–4 mom. ska antalet anställda ställas i relation till antalet barn eller unga personer som vårdas, den vård och fostran de behöver samt verksamhetens natur med beaktande av vad som föreskrivs i 74 §.

## 74 §

### *Barnskyddsanstaltens personal*

Utöver vad som i 9 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården föreskrivs om personal ska en barnskyddsanstalt ha ett tillräckligt stort antal sådana yrkesutbildade personer inom socialvården som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården och tillräcklig annan personal för den vård och fostran som barn och unga personer behöver.

Den föreståndare som ansvarar för vård- och fostringsuppgifter vid anstalten ska uppfylla de krav som föreskrivs i 46 a § 3 mom. i socialvårdslagen.

I antalet anställda och personalstrukturen för personalen i vård- och fostringsuppgifter ska hänsyn tas till de särskilda behoven bland verksamhetsenhetens klienter och verksamhetens art. Personaltillgången, personalens kompetens och introduktionen av personalen ska tryggas så att brister i fråga om dem inte leder till tillgripande av begränsningar eller till sådana sätt att genomföra begränsande åtgärder eller sådan praxis som äventyrar barnets säkerhet eller kränker barnets människovärde.

## 75 §

### *Barnskyddsanstaltens säkerhetspersoner*

Till anstaltens personal kan utöver vård- och fostringspersonalen höra säkerhetspersoner, om det är nödvändigt för att garantera klient- och arbetarskyddet vid anstalten. En säkerhetsperson ska stå i anställningsförhållande till tjänsteproducenten. Bestämmelser om det straffrättsliga tjänsteansvar som personer som inte står i tjänsteförhållande har när de utövar offentlig makt finns i 40 kap. 12 § i strafflagen (39/1889). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Säkerhetspersonernas uppgift är att garantera säkerheten för de barn som är placerade i anstalten, anstaltens personal och andra personer som vistas i anstalten, upprätthålla anstaltsordningen samt skydda anstaltens egendom. En säkerhetsperson får inte utföra vård- eller fostringsuppgifter eller använda sådana begränsningar som avses i 12 kap.

Som säkerhetspersoner får arbeta endast sådana personer som har

- 1) för uppgiften lämplig examen inom säkerhetsbranschen, och
- 2) tillräcklig utbildning i grunderna för legitimiteten i att använda maktmedel och iakttagandet av dessa grunder i praktiska situationer.

Tjänsteproducenten ska göra säkerhetspersonen förtrogen med barnskyddet och barnskyddsanstaltens särskilda förhållanden och med bemötandet av ett barn som brukar våld. Tjänsteproducenten ska dessutom se till att hela personalen görs förtrogen med säkerhetspersonernas samt vård- och fostringspersonalens uppgifter och befogenheter.

Föreståndaren för anstalten ska ge säkerhetspersonen ett personkort av vilket det framgår att personen är säkerhetsperson. Säkerhetspersonen ska hålla personkortet synligt i de uppgifter som avses i denna lag. Säkerhetspersonen ska för den som är föremål för en åtgärd uppge att han eller hon är en säkerhetsperson som har rätt att utöva befogenheter enligt denna lag samt uppge grunden för åtgärden för den person som är föremål för åtgärden.

Anstalten ska utan dröjsmål sluta anlita en person som säkerhetsperson om han eller hon inte uppfyller villkoren enligt denna lag.

## 76 §

### *Principer som ska följas i säkerhetspersonens uppgifter samt säkerhetspersonens befogenheter*

Säkerhetspersonen ska i sina uppgifter följa de allmänna principer som enligt 6 § i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) ska iakttas i bevakningsuppgifter.

För att utföra sin uppgift enligt 74 § 2 mom. har säkerhetspersonen rätt att

- 1) vägra en person tillträde till anstalten,
- 2) avlägsna en person från anstalten eller dess område,
- 3) företa kroppsvisitation av en person som kommit till anstalten för att träffa ett barn eller någon annan person och frånta personen ett ämne eller föremål som lämpar sig för att skada människor eller egendom,
- 4) trygga gripandet att ett barn som placerats i anstalten för att förhindra att barnet avlägsnar sig från anstalten utan tillstånd,
- 5) trygga gripandet av ett barn som avses i 99 § 1 mom. för återförande av barnet till anstalten,
- 6) trygga tillträdet till en bostad eller någon annan vistelseplats för gripande och återförande av ett barn som avses i 99 § 1 mom. till anstalten,
- 7) trygga transporten av ett i 99 § 1 mom. avsett barn som gripits för att återföra barnet till anstalten,
- 8) trygga kroppsvisitationen av ett barn som avses i 99 § 1 mom. för att trygga ett säkert gripande och en säker transport,
- 9) trygga fråntagandet av ämnen och föremål som lämpar sig för att skada människor eller egendom av ett barn som avses i 99 § 1 mom. för att trygga ett säkert gripande och en säker transport,
- 10) företa kroppsvisitation också av någon annan person än de som avses i 3 och 9 punkten och frånta personen ett ämne eller föremål som lämpar sig för att skada människor eller egendom.

Befogenheterna gäller i anstalten och på gården i anslutning till anstalten. De befogenheter som avses i 2 mom. 5–9 punkten gäller också utanför anstalten och gården i anslutning till den.

En kroppsvisitation som avses i 2 mom. 3 och 10 punkten kan utföras genom ytlig undersökning av kläderna med hjälp av en metalldetektor eller någon annan teknisk anordning.

Den befogenhet som avses i 2 mom. 6 punkten får utövas endast av en säkerhetsperson som står i tjänsteförhållande till tjänsteproducenten och endast när befogenheten i enlighet med 100 § 2 mom. utövas av en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården.

Föremål och ämnen som fräntagits en person med stöd av 2 mom. 3 och 10 punkten ska överlämnas till polisen eller, om det inte finns något hinder för det enligt lag, återlämnas till den visiterade personen.

#### 77 §

##### *Rätt för säkerhetspersoner att använda maktmedel*

Om en person genom att göra motstånd försöker förhindra en åtgärd som avses i 76 § 2 mom. 1 punkten, avlägsnande från anstalten eller dess område enligt 76 § 2 mom. 2 punkten, kroppsvisitation eller fräntagande av ett ämne eller föremål enligt 76 § 2 mom. 3 punkten, tryggande av förhindrande av att ett barn avlägsnar sig från anstalten enligt 76 § 2 mom. 4 punkten, tryggande av kroppsvisitation enligt 76 § 2 mom. 8 punkten, tryggande av fräntagande av ett ämne eller föremål enligt 76 § 2 mom. 9 punkten eller fräntagande av ett ämne eller föremål enligt 76 § 2 mom. 10 punkten, har säkerhetspersonen rätt att använda de maktmedel som är nödvändiga för att utföra sina uppgifter. De maktmedel som används ska vara nödvändiga, försvarbara och proportionerliga med tanke på situationen och det intresse som ska skyddas.

Barnets hälsotillstånd ska undersökas efter användningen av maktmedel, om användningen av maktmedel tillfogar barnet skador eller fysiska märken eller om barnet begär det.

Det är inte tillåtet att använda maktmedelsredskap. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 2 och 3 mom. i strafflagen.

#### 78 §

##### *Säkerhetspersonens skyldighet att avfatta en händelserapport*

På säkerhetspersonens skyldighet att avfatta en händelserapport över användning av de befogenheter som avses i 76 § 2 mom. samt på anstaltens skyldighet att bevara och förstöra händelserapporterna tillämpas vad som i 8 § i lagen om privata säkerhetstjänster föreskrivs om väktarens skyldighet att avfatta en händelserapport och om näringstillståndsinnehavarens skyldighet att bevara och förstöra händelserapporter.

En händelserapport som gäller ett placerat barn ska avfattas tillsammans med anstaltens vård- och fostringspersonal så att uppgifterna också antecknas i barnets klienthandlingar. Säkerhetspersonen ska lämna en händelserapport som gäller ett barn till föreståndaren för anstalten. Föreståndaren för anstalten ska omedelbart lämna händelserapporten till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter.

##### *Period av särskild omsorg*

#### 79 §

##### *Period av särskild omsorg*

Med period av särskild omsorg avses sådan särskild, multiprofessionell vård och omsorg som genomförs vid en barnskyddsanstalt i vård utom hemmet för ett barn som fyllt 12 år. Syftet med perioden av särskild omsorg är att bryta ett beteende som skadar barnet självt och att möjliggöra att barnet får helhetsinriktad omsorg. Under en period av särskild omsorg riktas särskilda

begränsningar mot barnet i enlighet med 107 § i den utsträckning som vården av och omsorgen om barnet förutsätter. Bestämmelser om övriga begränsningar av barn finns i 12 kap.

En förutsättning för placeringen är att det är nödvändigt att skydda barnet med sådana särskilda begränsningar som avses i 107 §. Under tiden för vård utom hemmet kan en period av särskild omsorg ordnas för barnet, om barnets eget beteende allvarligt äventyrar barnets liv, hälsa eller utveckling. En ytterligare förutsättning för placeringen är att det med beaktande av barnets behov av vård och omsorg inte är möjligt att ordna vården utom hemmet på något annat sätt och att hälso- och sjukvårdstjänster inte lämpar sig för syftet i stället för en period av särskild omsorg.

## 80 §

### *Beslut om period av särskild omsorg*

Det ska fattas ett beslut för viss tid om en period av särskild omsorg. Beslutet får fattas för högst 90 dygn åt gången. Tiden räknas från det att perioden av särskild omsorg faktiskt inleds. Beslutet om perioden av särskild omsorg förfaller om verkställigheten inte har kunnat inledas inom 90 dygn från det att beslutet fattades. I beslutet om en period av särskild omsorg ska antecknas grunderna för perioden, målen, vård- och rehabiliteringsformerna och övriga stödåtgärder för att nå målen.

En period av särskild omsorg kan förlängas av ytterst tungt vägande skäl med högst 90 dygn, om förlängningen utöver det som föreskrivs i 79 § om förutsättningarna för genomförande av en period av särskild omsorg är nödvändig med hänsyn till barnets liv, hälsa eller säkerhet och för ordnandet av barnets behovsenliga tjänster.

Beslutet ska grunda sig på en multiprofessionell bedömning av barnets situation som gjorts med avseende på ordnandet av en period av särskild omsorg och som baserar sig på expertis inom åtminstone fostran, socialt arbete och medicin. Ett beslut om ordnande och förlängning av en period av särskild omsorg fattas av den tjänsteinnehavare som bestäms i enlighet med 24 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. Perioden av särskild omsorg ska omedelbart avslutas om den visar sig vara verkningslös med avseende på uppnåendet av målen för den eller när behov av den inte längre finns. Beslut om avslutande fattas av den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter eller av någon annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet.

Om perioden av särskild omsorg ordnas någon annanstans än på barnets egen placeringsplats, kan välfärdsområdet med beaktande av en helhetsbedömning av barnets situation säga upp den placeringsplats som avses ovan. Beslutet fattas av den tjänsteinnehavare som bestäms i enlighet med 24 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet.

## 81 §

### *Genomförande av en period av särskild omsorg*

En period av särskild omsorg kan ordnas vid en barnskyddsanstalt som till sitt förfogande har tillräcklig expertis inom fostran, socialt arbete, psykologi och medicin för att genomföra perioden. Anstalten ska ha personal med en sådan för uppgiften lämplig yrkesexamen som verksamheten förutsätter och lokaler som i sanitärt och övrigt hänseende lämpar sig för genomförandet av perioden av särskild omsorg.

Under perioden av särskild omsorg ska personer med i 1 mom. avsedd expertis träffa barnet regelbundet samt delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av perioden av särskild omsorg för barnet. Under perioden av särskild omsorg ska den socialarbetare som ansvarar för

barnets angelägenheter planera genomförandet av vården av barnet utom hemmet efter perioden av särskild omsorg. Under perioden av särskild omsorg ska barnet dessutom genomgå behövliga läkarkontroller.

#### *Rehabilitering på sluten institution*

##### 82 §

#### *Placering av barn för rehabilitering på en sluten institution och produktion av tjänsten*

Ett barn som har fyllt 12 år och som orsakar allvarlig fara för den egna säkerheten eller någon annans säkerhet genom att bruka våld eller begå andra brottsliga gärningar kan placeras för rehabilitering på en sluten institution, om det är nödvändigt för att skydda barnet mot beteende som äventyrar barnets egen eller andras säkerhet samt för att ordna de rehabiliterande tjänster och det långsiktiga stöd som barnet behöver.

En ytterligare förutsättning är att det på grund av barnets beteende som äventyrar den egna säkerheten eller andras säkerhet inte är möjligt att ordna vården utom hemmet på något annat sätt och att en i 79 § avsedd period av särskild omsorg eller andra social- och hälsovårdstjänster inte lämpar sig för syftet i stället för rehabilitering på en sluten institution. Dessutom är en förutsättning för placeringen att det är nödvändigt att skydda barnet med sådana särskilda begränsningar som avses i 106 §.

Ett barn under 12 år får placeras för rehabilitering på en sluten institution endast av särskilda skäl.

Bestämmelser om skyldigheten för Statens barnskyddsanstalt att producera den tjänst som avses i 1 mom. finns i lagen om Statens barnskyddsanstalt och om skolan i anslutning till den ( / ). Bestämmelser om välfärdsområdets och Helsingfors stads ordnande och produktion av tjänster inom social- och hälsovård finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i lagen om välfärdsområden.

##### 83 §

#### *Innehållet i rehabilitering på sluten institution*

Syftet med rehabilitering på en sluten institution är att sörja för barnets särskilda skydd. Detta förutsätter sådan intensifierad rehabilitering baserad på yrkeskompetens inom social- och hälsovården som svarar på barnets individuella behov. Tjänsten ska vara multiprofessionell och grunda sig på intensiv närvaro och intensivt arbete av yrkesutbildade vuxna. Under placeringen ska barnet säkerställas de hälso- och sjukvårdstjänster som barnet behöver. Under placeringen ska också tillgodoseendet av barnets kulturella rättigheter säkerställas. Under placeringen ska barnet genomgå behövliga läkarkontroller.

Innehållet i rehabiliteringen preciseras skilt för varje barn utifrån barnets klientplan och den kompletterande planen för vård och fostran.

I rehabiliteringen kan det ingå brådskande mottagnings- och bedömningsverksamhet. Verkställandet av i 106 § avsedda särskilda begränsningar under tiden för placeringen preciseras i klientplanen. Under tjänsten ska det sörjas för ordnande av stöd för barnets föräldrar i enlighet med 35 § 3 mom.

##### 84 §

#### *Beslutsfattande om rehabilitering på sluten institution*

Ett barn kan placeras för rehabilitering på en sluten institution genom sådana beslut som avses i 46 § 2 mom. och 53 §. När barnet redan har placerats brådskande för rehabilitering på en sluten institution, ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter när han eller hon bereder ett beslut enligt 53 § 1 eller 3 mom. eller en ansökan enligt 54 § begära en sådan bedömning av barnets situation som avses i 86 § 1 mom. av de experter som avses i 85 § 2 mom. Bedömningen ska begäras oberoende av om en sådan expertgrupp inom barnskydd som avses i 12 § 2 mom. biträder den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter i beredningen av beslutet eller ger yttranden till stöd för beslutsfattandet.

I beslutet om rehabilitering på en sluten institution ska antecknas grunderna och målen för placeringen. I beslutet ska dessutom antecknas vård- och rehabiliteringsformerna och övriga stödåtgärder för att nå målen. Det sistnämnda gäller inte beslut om brådskande placering och inte heller sådana interimistiska förordnanden som avses i 115 § 1 mom. Barnets placering för rehabilitering på en sluten institution gäller på det sätt som i 46 § föreskrivs om varaktigheten för brådskande placering och i 47 § om varaktigheten av förlängningen av brådskande placering samt i 57 § om omhändertagandets varaktighet.

De beslut om begränsningar enligt 106 § som är en förutsättning för placering av barnet ska fattas i samband med de beslut som avses i 1 mom. Besluten om begränsningar fattas för högst ett år. Placeringen av barnet för rehabilitering på en sluten institution och en särskild begränsning enligt 106 § ska avslutas, när det inte längre finns en i 82 § avsedd grund för placeringen.

## 85 §

### *Personalen inom rehabilitering på sluten institution*

Utöver vad som i 74 § föreskrivs om personal, är behörighetsvillkor för anställda i vård- och fostringsuppgifter för uppgiften lämplig högskoleexamen eller sådan yrkesexamen på institutnivå som föregick yrkeshögskoleexamen. I fråga om behörighetsvillkoren för den övriga personalen gäller vad som föreskrivs om dessa någon annanstans i lag och med stöd av lag. Ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska vara anställda i rehabiliteringen på en sluten institution. Barnskyddsanstaltens personal ska ha tillräcklig förtrogenhet och yrkesskicklighet för att trygga säkerheten.

Producenten av rehabilitering på en sluten institution ska ha tillgång till specialkompetens inom missbrukar- och beroendevård och övrig medicin, psykologi, socialt arbete, fostran och undervisning för att genomföra planmässig rehabilitering av barnet. Ovannämnda experter inom annat än undervisning ska stå i anställningsförhållande till ett välfärdsområde, Helsingfors stad, HUS-sammanslutningen eller Statens barnskyddsanstalt. Experter inom undervisning ska stå i tjänsteförhållande till Statens barnskyddsanstalt eller den kommun som ansvarar för ordnandet av undervisningen.

Personalen vid en anstalt som producerar rehabilitering på sluten institution kan omfatta säkerhetspersoner på det sätt som föreskrivs i 75–78 §.

## 86 §

### *Verkställighet av rehabilitering på sluten institution*

De experter som avses i 85 § 2 mom. ska träffa barnet personligen och delta i planeringen och genomförandet av barnets vård utom hemmet på ett sätt som motsvarar barnets behov. Experterna ska regelbundet följa och bedöma hur barnets rehabilitering fortskrider i samarbete med barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal.

Experterna ska bedöma uppnåendet av målen för placeringen, genomförandet av det multiprofessionella stödet och rehabiliteringen och tillgodoseendet av de kulturella rättigheterna

och samtidigt bedöma nödvändigheten av de i 106 § avsedda särskilda begränsningar som riktas mot barnet. Om det fortfarande finns grunder enligt 82 § för att fortsätta sådana särskilda begränsningar som avses i 106 §, ska man i bedömningen ta ställning till innehållet i och omfattningen av genomförandet av begränsningen. För att bedöma fortskridandet av barnets rehabilitering och bemöta barnets behov ska vid behov också en annan experts bedömning inhämtas. Experterna ska sammanställa en sådan bedömning som avses i 1 mom. med minst fyra månaders mellanrum till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter som stöd för att se över klientplanen. Anteckningar om bedömningen ska göras i enlighet med 40 § och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Under den tid rehabilitering på en sluten institution pågår ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter planera genomförandet av vården av barnet utom hemmet efter att placeringen för rehabilitering på en sluten institution avslutats.

## 12 kap.

### **Begränsningar som tryggar särskilt skydd för barnet under vård utom hemmet**

#### *Begränsningar i vård utom hemmet*

#### 87 §

#### *Bestämmelsernas tillämpningsområde*

De begränsningar som avses i 90 och 91 § kan tillgripas under tiden för vård utom hemmet. De begränsande åtgärder som avses i 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99–101, 104 och 105 § kan tillgripas endast inom sådan vård utom hemmet som ordnas som institutionsvård. De begränsande åtgärder som avses i 102 § kan tillgripas inom sådan vård utom hemmet som ordnas som familjevård. Bestämmelserna i 108 § gäller endast sådan vård utom hemmet som ordnas som institutionsvård. Bestämmelserna i 103 § tillämpas både inom sådan vård utom hemmet som ordnas som institutionsvård och inom sådan vård utom hemmet som ordnas som familjevård. De särskilda begränsningar som avses i 106 § får tillgripas endast under placering för sådan rehabilitering på en sluten institution som avses i 82 § och de särskilda begränsningar som avses i 107 § får tillgripas endast under tiden för en period av särskild omsorg som avses i 79 §.

Bestämmelserna i detta kapitel om begränsningsbefogenheter för föreståndaren för eller den övriga personalen vid en barnskyddsanstalt tillämpas i alla barnskyddsanstalter, oberoende av om den nämnda personalen står i tjänsteförhållande eller inte, om inte något annat föreskrivs särskilt genom lag. Bestämmelser om det straffrättsliga tjänsteansvar som personer som inte står i tjänsteförhållande har när de utövar begränsningsbefogenheter finns i 40 kap. 12 § i strafflagen.

#### 88 §

#### *Allmänna förutsättningar för bruk av begränsningar*

Begränsningar enligt detta kapitel får tillgripas endast om

- 1) begränsningen är förenlig med barnets bästa och står i rätt proportion till barnets ålder och utvecklingsnivå,
- 2) begränsningen är motiverad med tanke på barnets vård och omsorg eller syftet med beslutet om vård utom hemmet samt lämplig för ändamålet,
- 3) det är nödvändigt att tillgripa en begränsning på grund av att barnets egen eller någon annans hälsa är utsatt för allvarlig fara eller för att trygga barnets egen eller någon annans fysiska integritet eller förhindra omfattande egendomsskada,

4) begränsningen står i rätt proportion till det intresse som ska skyddas,  
5) barnets åsikt om begränsningen har utretts i enlighet med 28 §, om den inte är uppenbart omöjlig att utreda, och

6) andra, lindrigare metoder inte lämpar sig för situationen.

Trots 1 mom. 3 punkten får kontakter begränsas om barnet inte vill hålla kontakt.

Begränsningen ska ske tryggt, med respekt för barnets människovärde och med hänsyn till barnets individuella situation, ålder, kön och kulturella och religiösa bakgrund. Under tiden för begränsningen ska barnets individuella behov och grundläggande behov tillgodoses. Begränsningen får inte innehålla undertryckande, bestraffning eller annan kränkande behandling. Bruket av en begränsning ska upphöra genast när begränsningen inte längre är nödvändig. En begränsning får inte tillgripas som straff eller medföra skada eller olägenhet för barnet.

## 89 §

### *Plan om gott bemötande*

Tjänsteproducenten ansvarar för att varje barnskyddsanstalt som ordnar vård och omsorg för barn som placerats med stöd av denna lag har en allmän plan om gott bemötande som en del av planen för egenkontroll.

Planen om gott bemötande ska ange

1) åtgärder för att stärka, stödja och upprätthålla barnens självbestämmanderätt med beaktande av åldersnivån,

2) de tillvägagångssätt och den i 67 § avsedda goda vård, fostran och med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå behövliga tillsyn och omsorg som tillämpas för att vård utom hemmet ska kunna ordnas i första hand utan begränsningar som avses i denna lag,

3) hur säkerheten för alla barn vid enheten tryggas i samband med bruk av begränsningar,

4) hur säkerheten för dem som deltar i tillhandahållandet av tjänsterna och vården och för andra som är anställda vid eller befinner sig på verksamhetsenheten tryggas i samband med bruk av begränsningar och i andra situationer där de kan riskera att utsättas för våld,

5) hur begränsningar som avses i denna lag genomförs och i vilka situationer de kan tillgripas,

6) allmänna tillvägagångssätt efter att begränsningar tillgripits,

7) hur barnen informeras om sina möjligheter att söka ändring och anföra klagomål.

När planen om gott bemötande görs upp och när den ses över ska de barn som är placerade i verksamhetsenheten höras, och de ska ges möjlighet att delta i utarbetandet av planen. När planen är färdig ska den gås igenom tillsammans med de barn som är placerade i enheten, och planen ska placeras så att alla kan se den. Planen ska skickas för kännedom till det välfärdsområde som ansvarar för placeringen av ett barn och till den socialarbetare som ansvarar för angelägenheterna i fråga om det barn som placerats i enheten, och planen ska utvärderas och ses över årligen.

## 90 §

### *Begränsning av kontakterna*

Rätten för ett barn som vårdas utom hemmet att hålla kontakt med sina föräldrar eller andra barnet närstående personer eller andra personer som hör till barnets sociala nätverk får begränsas genom beslut som avses i 91 §, om det i en klientplan enligt 35 § eller, av särskilda skäl, på annat sätt inte har varit möjligt att komma överens med de personer som avses ovan om kontakterna, och om

1) kontakten äventyrar uppnåendet av syftet med vården av barnet utom hemmet och en begränsning är nödvändig med tanke på barnets vård och fostran, eller

- 2) kontakten är till fara för barnets liv, hälsa, utveckling eller säkerhet, eller
- 3) en begränsning är nödvändig för föräldrarnas eller familjens övriga barns säkerhet, säkerheten för de andra barnen i familjehemmet eller anstalten eller personalens säkerhet, eller
- 4) ett barn som fyllt 12 år motsätter sig kontakten; detsamma gäller ett barn som är yngre än 12 år, om barnet är så utvecklat att hans eller hennes vilja kan beaktas.

Under de förutsättningar som anges i 1 mom. är det tillåtet att

- 1) begränsa barnets rätt att träffa de personer som avses i 1 mom.,
- 2) begränsa barnets rätt att hålla kontakt med de personer som avses i 1 mom. per telefon eller andra kontakthanordningar eller kontaktredskap,
- 3) läsa och kvarhålla ett enskilt brev eller något annat därmed jämförbart förtroligt meddelande till eller från barnet och att granska och kvarhålla andra försändelser, samt
- 4) för den tid begränsningen gäller ta ifrån barnet kontakthanordningar eller kontaktredskap för att omhänderas av placeringsplatsen, eller att begränsa deras användning.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. får barnets rätt att hålla kontakt med sådana personer utanför familjehemmet eller anstalten som inte kan identifieras begränsas för att bryta ett beteende som allvarligt skadar barnet självt eller för att bryta barnets berusnings- eller brotts spiral.

Under de förutsättningar som nämns i 1 mom. behöver barnets vistelseort inte röjas för barnets föräldrar eller vårdnadshavare.

Begränsning av kontakterna enligt 1–4 mom. får ske bara i den utsträckning som i det specifika fallet är nödvändigt för att det i lagen föreskrivna syftet ska uppnås. Kvarhållna brev och andra förtroliga meddelanden ska förvaras åtskilda från andra handlingar som gäller barnet så, att de endast kan läsas av dem som avses i 91 § 2 mom.

## 91 §

### *Beslut om begränsning av kontakterna*

I fråga om sådan begränsning av kontakterna som avses i 90 § 1–4 mom. ska det fattas ett beslut för viss tid, högst ett år åt gången. I beslutet ska nämnas orsaken till begränsningen, vilka personer som omfattas av begränsningen, vilket slag av kontakt begränsningen gäller och i vilken utsträckning begränsningen ska genomföras. När beslut enligt 90 § 3 mom. fattas om begränsning av barnets kontakter med personer som inte kan identifieras ska i beslutet anges de i 90 § 1 mom. avsedda personer som begränsningen av kontakterna inte gäller.

Ett beslut om begränsning av kontakterna fattas av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. I ärenden som gäller brådskande placering av ett barn och vid behov i andra brådskande situationer fattas beslutet av den socialarbetare som avses i 24 § 1 mom.

Ett beslut om en sådan kortvarig begränsning enligt 90 § 1–4 mom. som gäller i högst 30 dygn kan dock fattas också av föreståndaren för en barnskyddsanstalt eller av dennes ställföreträdare. Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller dennes ställföreträdare ska omedelbart lämna beslutet till den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter för kännedom. Om det finns behov av att förlänga begränsningen eller om det redan från början finns behov av att bestämma att begränsningen ska gälla i mer än 30 dygn, fattas beslutet av den tjänsteinnehavare som anges i 24 § 2 och 3 mom., efter att den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter berett ärendet. Begränsningen av kontakterna ska avslutas så snart den inte längre behövs med hänsyn till 90 § 1 mom.

## 92 §

### *Fråntagande av ämnen och föremål vid barnskyddsanstalter*

För att frånta ett barn sådana ämnen och föremål som avses i 68 § har föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- eller fostringspersonal rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra fråntagandet och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen.

Fråntagande av sådana ämnen eller föremål som avses i 68 § av barnet med hjälp av maktmedel enligt 1 mom. får tillgripas endast om det inte är möjligt att komma överens om fråntagandet med barnet och fråntagandet inte kan fördröjas. Fråntagandet ska genomföras så säkert som möjligt, och fråntagandet får inte innebära ett mer omfattande ingrepp i barnets personliga integritet och privatliv än vad som är nödvändigt.

Den som använt maktmedel enligt 1 mom. ska lämna en skriftlig rapport om användningen av maktmedel till föreståndaren för anstalten. Föreståndaren för anstalten ska omedelbart lämna en rapport om användning av maktmedel som skett vid anstalten till den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter. Bestämmelser om beslutsfattande i fråga om fråntagande av ämnen och föremål finns i 69 §.

Vid fråntagande enligt 2 mom. får maktmedelsredskap inte användas. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

## 93 §

### *Kroppsvsitation*

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn i sina kläder har eller annars bär på sig sådana ämnen, föremål, penningtillgångar, betalningsmedel eller övriga med dessa jämförbara redskap eller nyttigheter som avses i 68 § eller produkter som avses i 118 § i tobakslagen, får kroppsvsitation företas för att utreda saken. Vid kroppsvsitationen får en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning användas för att kontrollera barnet och de saker barnet har med sig.

Kroppsvsitationen företas av föreståndaren för barnskyddsanstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Om barnet genom att göra motstånd försöker undvika en kroppsvsitation, har föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- eller fostringspersonal rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att utföra kroppsvsitationen och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. Användning av maktmedel är tillåten endast vid granskning av föremål som barnet har med sig samt vid ytlig granskning av barnets kläder. På användning av maktmedel tillämpas det som i 96 § 2–6 mom. föreskrivs om fasthållande. Om inte något annat följer av särskilda skäl ska kroppsvsitationen företas i närvaro av en annan person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Kroppsvsitationen ska utföras med respekt för barnet, så finkänsligt som möjligt och genom att kränka barnets integritet så lite som möjligt.

Den som företar och den som är närvarande vid kroppsvsitationen ska vara av samma kön som barnet, om de inte är yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Den som företar eller den som är närvarande vid kroppsvsitationen får dock vara av annat kön än barnet, om barnets eller någon annans säkerhet kräver att åtgärden vidtas omedelbart.

## 94 §

### *Kroppsbesiktning*

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn har använt ämnen som avses i 68 § 1 mom., får barnet underkastas kroppsbesiktning som kan omfatta ett utandningsprov eller tagande av blod-, urin- eller salivprov. Om ett barn som på barnskyddsanstalten har underkastats

kroppsbesiktning bestrider bruk av berusningsmedel enligt 68 § 1 mom., eller om det annars är påkallat för att utreda om resultatet av kroppsbesiktningen är tillförlitligt, ska provet skickas för kontroll på tillbörligt sätt.

Beslut om kroppsbesiktning fattas av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal.

Kroppsbesiktningen utförs av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal eller av någon annan som avlagt en för uppgiften lämplig yrkesexamen. Om kroppsbesiktning utförs av någon annan än en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, ska en annan person i anstaltens vård- och fostringspersonal eller någon annan som avlagt en för uppgiften lämplig yrkesexamen vara närvarande. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov. Kroppsbesiktningen ska utföras så att den inte medför onödig olägenhet för barnet.

Den som företar och den som är närvarande vid kroppsbesiktningen ska vara av samma kön som barnet, om de inte är yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Den som företar och den som är närvarande vid kroppsbesiktningen får dock vara av annat kön än barnet, om barnets eller någon annans säkerhet kräver att åtgärden vidtas omedelbart.

## 95 §

### *Granskning av egendom, försändelser och utrymmen samt kvarhållande av försändelser*

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett barn innehar ämnen eller föremål som avses i 68 § eller om barnets vistelseort måste utredas skyndsamt för att syftet med vården utom hemmet ska uppnås, får de utrymmen som barnet förfogar över eller den egendom som barnet innehar granskas.

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett brev eller ett därmed jämförbart annat förtroligt meddelande eller någon annan försändelse till barnet innehåller ämnen eller föremål som avses i 68 §, får innehållet i försändelsen granskas utan att brev eller andra förtroliga meddelanden läses.

Beslut om granskning enligt 1 och 2 mom. fattas och granskningen företas av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Om barnet genom att göra motstånd försöker undvika en granskning, har föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- eller fostringspersonal rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att utföra granskningen och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. På användning av maktmedel tillämpas det som i 96 § 2–6 mom. föreskrivs om fasthållande. Granskningen ska företas i närvaro av barnet och en annan person i anstaltens vård- och fostringspersonal. De utrymmen som barnet förfogar över eller den egendom som barnet innehar kan dock av särskilda skäl granskas också utan att barnet eller en annan person är närvarande. Orsaken till granskningen ska klargöras för barnet.

Den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller någon annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet har dessutom rätt att av särskilda skäl besluta att ett sådant meddelande eller en sådan försändelse som avses i 2 mom. antingen helt eller delvis inte ska frambefordras till barnet, om innehållet i meddelandet eller försändelsen med hänsyn till omständigheterna som helhet med fog kan bedömas utgöra ett allvarligt hot mot barnets eller någon annans liv, hälsa, säkerhet eller utveckling. Försändelsen ska utan dröjsmål lämnas till en tjänsteinnehavare som har rätt att fatta beslut. För beslutsfattandet får tjänsteinnehavaren läsa ett brev eller ett annat förtroligt meddelande, om det i ett enskilt fall finns grundad anledning att misstänka att meddelandets innehåll kan äventyra barnets eller någon annans liv, hälsa, säkerhet eller utveckling.

## 96 §

### *Fasthållande vid barnskyddsanstalter*

Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal får, för att lugna ett barn, hålla fast barnet, om barnet på basis av sitt förvirrade eller hotfulla beteende sannolikt skulle skada sig själv eller andra och fasthållandet är nödvändigt på grund av en överhängande fara för barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet eller för förhindrande av betydande skador på egendom.

Fasthållandet kan också innefatta förflyttning av barnet. Fasthållande innebär att ett maktmedel riktas mot barnet. Den användning av kraft som ingår i fasthållandet ska vara försvarlig med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen.

Fasthållandet ska utifrån en samlad bedömning vara nödvändigt med beaktande av barnets beteende och situationen i övrigt. Fasthållandet ska ske på ett sätt som är tryggt för barnet med hänsyn till barnets ålder, kön, kulturella och religiösa bakgrund samt individuella situation. Fasthållandet ska upphöra genast när det inte längre är nödvändigt.

Den som hållit fast ett barn ska lämna en skriftlig rapport om fasthållandet till föreståndaren för anstalten. Föreståndaren för anstalten ska omedelbart lämna en rapport om fasthållande som skett vid anstalten till den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter.

Om man blir tvungen att tillgripa fasthållande upprepade gånger, ska en socialarbetare som en del av den i 109 § avsedda bedömningen av en begränsning som riktats mot ett barn tillsammans med barnet och placeringsplatsen samt i den mån det är möjligt med vårdnadshavaren och barnets föräldrar bedöma hur fasthållande kan undvikas på ett sätt som beaktar barnets bästa. Barnets hälsotillstånd ska undersökas efter fasthållandet, om fasthållandet tillfogar barnet skador eller fysiska märken eller om barnet begär det.

Vid fasthållande av barn får maktmedelsredskap inte användas. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

### 97 §

#### *Fasthållande för att förhindra att ett barn avlägsnar sig från barnskyddsanstalten utan tillstånd*

Föreståndaren för barnskyddsanstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal får hålla fast ett barn för att förhindra att barnet utan tillstånd avlägsnar sig från anstalten eller från gården i anslutning till anstalten, om barnet genom att avlägsna sig utsätter sig själv eller någon annan för ett hot mot hälsa eller säkerhet. Fasthållandet kan också innefatta förflyttning av barnet. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 96 § 2–6 mom.

### 98 §

#### *Begränsning av rörelsefriheten*

Ett barn får, om det är nödvändigt för barnets omsorg och motsvarar barnets bästa, för viss tid förbjudas att avlägsna sig från anstaltens område, anstalten eller en viss bostadsenhets lokaler, om

1) beslutet om vård utom hemmet har fattats på grund av att barnet allvarligt har äventyrat sin hälsa eller utveckling genom att använda berusningsmedel eller begå en brottslig gärning som inte kan anses vara ringa eller genom något annat därmed jämförbart beteende,

2) barnet under sin vistelse i anstalten betar sig på ett sätt som avses i 1 punkten, eller

3) begränsningen i övrigt behövs med avseende på vården eller omsorgen om barnet för att skydda barnet mot ett beteende som allvarligt skadar honom eller henne.

Föreståndaren för anstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal som förordnats av föreståndaren får besluta om en begränsning av rörelsefriheten som sammanlagt gäller i högst sju dygn. Om det finns behov av att förlänga begränsningen eller om det redan från början bestäms att begränsningen ska gälla i mer än sju dygn, fattas beslutet om begränsningen av den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter. Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter ska utan dröjsmål underrättas om saken för att denne ska fatta beslut i ärendet. Begränsningen får gälla i högst 30 dygn åt gången.

Begränsningen av rörelsefriheten får inte bestämmas vara vidsträcktare eller pågå längre än barnets vård och fostran nödvändigt förutsätter. Begränsningen ska också avslutas genast när den inte längre är nödvändig på det sätt som anges i 1 mom.

## 99 §

### *Eftersökning och återförande av barn som utan tillstånd är frånvarande från barnskyddsanstalten*

Om ett barn utan tillstånd har avlägsnat sig från barnskyddsanstalten eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig inte återvänder dit i enlighet med vad man på förhand kommit överens om eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig från anstalten är på väg till en plats eller befinner sig på en plats som man inte på förhand kommit överens om, ska anstalten utan dröjsmål underrätta den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet om barnets olovliga frånvaro. Vårdsområdet och anstalten ska för att trygga verkställigheten av beslut om omhändertagande av barnet och vård utom hemmet samt beslut om brådskande placering och beslut om att fortsätta brådskande placering eller ett interimistiskt förordnande enligt 115 § utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder för att hitta barnet och återföra barnet till anstalten. Återförandet av barnet innefattar gripande av barnet och transport av det gripna barnet.

Placerarvårdsområdet och motsvarande myndighet i landskapet Åland har rätt att av nödcentralen få lokaliseringssuppgifter om den terminalutrustning eller det abonnemang som använts av ett i 1 mom. avsett barn samt uppgifter om abonnemangets identifieringssuppgifter, om placerarvårdsområdet eller motsvarande myndighet i landskapet Åland har grundad anledning att anta att barnets hälsa eller utveckling allvarligt äventyras genom att barnet använder berusningsmedel, begår en brottslig gärning som inte kan anses vara ringa eller genom något annat därmed jämförbart beteende eller genom risken för att barnet blir föremål för ett brott. Bestämmelser om nödcentralens rätt att få information om ovannämnda uppgifter finns i 321 § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Ett ärende som gäller återförande av ett i 1 mom. avsett barn avgörs av den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller, när socialarbetaren har förhinder, av en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. I brådskande fall ska ärenden som gäller återförande av barn avgöras av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. Föreståndaren för anstalten eller den av föreståndaren förordnade personen i anstaltens vård- och fostringspersonal ska utan dröjsmål meddela den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter om avgörandet.

Eftersökningen och återförandet av barnet får genomföras endast av en person i anstaltens vård- och fostringspersonal eller av en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. Åtgärder för eftersökning och återförande av barn får inte genomföras i form av köpta tjänster. Anteckningar om åtgärderna för eftersökning och återförande av barn ska göras i barnets klienthandlingar i enlighet med 40 § och lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Anstalten ska lämna en skriftlig rapport om åtgärder för eftersökning och återförande av ett barn till den socialarbetare som enligt 9 § ansvarar för barnets angelägenheter.

## 100 §

### *Gripande av barn*

En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får gripa ett barn som avses i 99 § 1 mom. och 102 § 1 mom. för att återföra barnet till barnskyddsanstalten. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal får gripa ett barn som avses i 99 § 1 mom. för återförande av barnet.

Om en person i anstaltens vård- och fostringspersonal eller en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har grundad anledning att anta att barnet befinner sig i en bostad eller på någon annan vistelseplats och att barnets hälsa, utveckling eller säkerhet är i allvarlig fara, har en person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården rätt att få tillträde till bostaden eller vistelseplatsen, om tillträdet är nödvändigt för att skydda barnets hälsa eller utveckling eller förhindra att barnets säkerhet äventyras.

När man fått reda på barnets vistelseplats har en person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården rätt att för gripande av barnet hålla fast barnet så att barnet kan flyttas till den bil eller det andra transportmedel som används för transporten. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 96 § 2–6 mom.

En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får under de förutsättningar och på de sätt som föreskrivs i 93 § företa en kroppsvisitation av barnet för att trygga ett säkert gripande. Den som företagit en kroppsvisitation får frånta barnet sådana i 68 § avsedda ämnen och föremål som barnet innehar. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra kroppsvisitationen och fråntagandet av ämnen och föremål och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. På användning av maktmedel tillämpas det som i 96 § 2–6 mom. föreskrivs om fasthållande. Om omhändertagna ämnen eller föremål inte återlämnas till barnet, ska det fattas ett beslut om saken i enlighet med 68 § 1 och 4 mom.

## 101 §

### *Transport av ett barn som gripits*

När man fått reda på vistelseplatsen för ett barn som avses i 99 § 1 mom., ska barnskyddsanstalten och den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet tillsammans avtala om transporten av barnet tillbaka till anstalten, om barnet inte återvänder frivilligt.

En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården får under de förutsättningar och på de sätt som föreskrivs i 93 § företa en kroppsvisitation av barnet i det transportmedel som används för transporten eller i dess omedelbara närhet för att trygga en säker transport. För att trygga en säker transport får dessutom sådana i 68 § avsedda ämnen och föremål som barnet innehar tas ifrån barnet.

En person i anstaltens vård- och fostringspersonal och en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att genomföra kroppsvisitationen och fråntagandet av ämnen och föremål och som kan anses försvarliga med beaktande av barnets ålder och beteende samt en samlad bedömning av situationen. På användning av maktmedel tillämpas det som i 96 § 2–6 mom. föreskrivs om fasthållande. Om omhändertagna ämnen eller föremål inte återlämnas till barnet efter transporten, ska det fattas ett beslut om saken i enlighet med 68 § 1 och 4 mom.

Under transporten av barnet får en i 2 mom. avsedd person hålla fast barnet i det transportmedel som används för transporten för att trygga en säker transport, om barnet på basis av sitt förvirrade eller hotfulla beteende sannolikt skulle skada sig självt eller andra och

fasthållandet är nödvändigt på grund av en överhängande fara för barnets eller någon annans liv, hälsa eller säkerhet. På fasthållande tillämpas i övrigt bestämmelserna i 96 § 2–6 mom.

#### 102 §

##### *Eftersökning och återförande av barn som utan tillstånd är frånvarande från ett familjehem*

Om ett barn som är placerat i familjevård utan tillstånd har avlägsnat sig från familjehemmet eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig inte återvänder dit i enlighet med vad man på förhand kommit överens om eller om ett barn efter att med tillstånd ha avlägsnat sig från familjehemmet är på väg till eller befinner sig på en plats som man inte på förhand kommit överens om, ska familjevårdaren utan dröjsmål underrätta den myndighet som ansvarar för vården av barnet utom hemmet om barnets olovliga frånvaro, och myndigheten ska för att trygga verkställigheten av beslut om omhändertagande av barnet och vård utom hemmet samt om brådskande placering och beslut om att fortsätta brådskande placering eller ett interimistiskt förordnande enligt 115 § utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder för att hitta barnet och återföra det. Återförandet av barnet innefattar gripande av barnet och transport av det gripna barnet. Eftersökningen och återförandet av barnet får endast genomföras av en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården. På återförande av barn tillämpas i övrigt bestämmelserna i 99 § 4 mom.

Ett ärende som gäller återförande av ett i 1 mom. avsett barn avgörs av den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller, när socialarbetaren har förhinder, av en annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården.

Vad som i 99 § 2 mom. föreskrivs om att begära lokaliseringssuppgifter om det abonnemang eller den terminalutrustning som använts av barnet och om rätten att få uppgifter tillämpas också när det är fråga om ett barn som avses i 1 mom. Vad som i 100 § och 101 § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheterna för en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården tillämpas också när det är fråga om ett barn som avses i 1 mom. Vad som i 100 § och 101 § 2 och 3 mom. föreskrivs om befogenheter gäller inte familjevårdare.

För tryggnad av användningen, uppföljningen och övervakningen av begränsande åtgärder ska den behöriga tjänsteinnehavaren inom socialvården på behörigt sätt göra anteckningar om de begränsande åtgärder som tjänsteinnehavaren har vidtagit.

#### 103 §

##### *Handräckning av polisen för gripande och transport av barn som utan tillstånd är frånvarande från barnskyddsanstalter och familjehem*

Bestämmelser om socialvårdsmyndighetens rätt att av andra myndigheter få den handräckning som den behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter finns i 22 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården har med stöd av den paragrafen rätt att få handräckning av polisen också vid gripande av i 99 § 1 mom. och 102 § 1 mom. avsedda barn och vid transport av ett gripet barn.

Begäran om handräckning vid gripande av ett barn som avses i 99 § 1 mom. och transport av ett gripet barn kan för socialvårdsmyndighetens räkning också göras av en person i barnskyddsanstaltens vård- och fostringspersonal. En person i anstaltens vård- och fostringspersonal har rätt att få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter i följande situationer:

- 1) tillträde till en bostad eller någon annan vistelseplats enligt 100 § 2 mom.,
- 2) gripande enligt 100 § 3 mom.,
- 3) utförande av kroppsvisitation och frantagande av ämnen och föremål enligt 100 § 4 mom.,

4) utförande av kroppsvisitation och frantagande av ämnen och föremål enligt 101 § 2 mom., och

5) transport av ett gripet barn enligt 102 § 3 mom.

En behörig tjänsteinnehavare inom socialvården och en person i anstaltens vård- och fostringspersonal har rätt att få handräckning, om den åtgärd som ligger till grund för handräckningen hindras. Åtgärden kan hindras, om en behörig tjänsteinnehavare inom socialvården eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal vid utförandet av åtgärder enligt 2 mom. bedömer att barnets beteende eller omständigheterna i övrigt innebär en betydande risk för att säkerheten för barnet, en person som deltar i återförandet av barnet eller någon annan person äventyras.

När polisen ger handräckning i en situation som avses i 2 mom. 5 punkten, är polisen skyldig att transportera barnet till den närmaste möjliga barnskyddsanstalt som barnets behöriga tjänsteinnehavare inom socialvården och en behörig tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet på barnets vistelseort kommer överens om. Den närmaste möjliga barnskyddsanstalten kan vara en tillfällig barnskyddsanstalt eller barnets egen placeringsplats.

#### 104 §

##### *Isolering*

Ett barn får isoleras från de andra barnen i anstalten, om barnet på basis av sitt beteende är till fara för sig självt eller andra eller om isolering av någon annan särskilt grundad anledning är nödvändig med hänsyn till barnets liv, hälsa eller säkerhet. Isoleringen får inte bestämmas vara vidsträcktare eller pågå längre än vården av och omsorgen om barnet nödvändigt förutsätter. Isoleringen får inte förlängas till längre än 12 timmar i ett sträck utan att det fattas ett nytt beslut om saken. Isoleringen ska avbrytas genast när den inte längre är nödvändig.

Beslut om isolering fattas av föreståndaren för anstalten eller av en av föreståndaren förordnad person i anstaltens vård- och fostringspersonal. När det har bestämts att ett barn ska hållas isolerat ska det samtidigt bestämmas vem i anstaltens vård- och fostringspersonal som ska se till barnets säkerhet. Hela den tid barnet hålls isolerat ska den som ser till barnets säkerhet övervaka barnet inne i samma rum eller i omedelbar närhet av rummet, så att denne har möjlighet att få kontakt med barnet. Barnet ska också ha möjlighet att få kontakt med den som ser till barnets säkerhet. Barnets förhållanden under den tid isoleringen pågår ska ordnas så att barnet får tillräcklig omsorg och vård samt möjlighet att samtala med den som ser till barnets säkerhet.

Beslut om förlängning av isoleringen omedelbart efter isolering enligt 1 mom. får fattas endast om de i 1 mom. angivna förutsättningarna för isolering fortfarande föreligger. Dessutom förutsätts det att det alltjämt inte är ändamålsenligt eller möjligt att ordna barnets vård på något annat sätt. Isoleringstiden får då inte överstiga sammanlagt 24 timmar.

Innan beslut om förlängning av isoleringen fattas ska barnet genomgå en läkarundersökning, om inte detta är uppenbart onödigt. Vid behov ska en läkarundersökning företas också vid isoleringens början, medan isoleringen pågår eller när isoleringen avslutas.

Föreståndaren för anstalten eller en person i anstaltens vård- och fostringspersonal som förordnats av föreståndaren ska utan dröjsmål underrätta den i 9 § avsedda socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter eller någon annan behörig tjänsteinnehavare inom socialvården i välfärdsområdet om isoleringen eller om att isoleringen förlängts.

#### 105 §

##### *Kameraövervakning i samband med isolering*

När isolering enligt 104 § genomförs i ett isoleringsrum i anslutning till anstalten, kan teknisk övervakning i form av kameraövervakning utföras i rummet, om säkert genomförande av isoleringen förutsätter det. Kameraövervakning får användas endast när det är nödvändigt och proportionerligt med tanke på syftet med kameraövervakningen. Kameraövervakning får inte riktas mot den del av isoleringsrummet som utgör toalett och tvättrum. I samband med isoleringen ska barnet underrättas om kameraövervakningen.

På behandlingen av klientuppgifter i samband med teknisk övervakning tillämpas lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Bestämmelser om kameraövervakning av arbetstagare finns i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

## 106 §

### *Särskilda begränsningar under rehabilitering på sluten institution*

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel begränsas barnets rörelsefrihet under placeringen för rehabilitering på en sluten institution. Också barnets kontakter begränsas på det sätt som avses i 90 § 3 mom. under placeringen för rehabilitering på en sluten institution.

Barnet ska dessutom fråntas sådana i 68 § 4 mom. avsedda anordningar som kan användas för kommunikation och som barnet innehar under placeringen för rehabilitering på en sluten institution. När barnet fråntagits en anordning som kan användas för kommunikation, ska barnets kontakter under tiden för rehabilitering på en sluten institution tryggas på andra sätt.

Kroppsbesiktningar av barnet ska också företas planmässigt under tiden för rehabilitering på en sluten institution för att säkerställa att barnet inte använder berusningsmedel.

Beslut om begränsningar enligt 1–3 mom. fattas i samband med beslut om placering av barnet för sådan rehabilitering på sluten institution som avses i 82 §. Besluten gäller i högst ett år.

I samband med brådskande placering av ett barn fattas beslut om begränsningar enligt 1–3 mom. av den tjänsteinnehavare som avses i 24 § 1 mom. Besluten om begränsningar fortsätter att gälla trots att den brådskande placeringen förfaller, om den brådskande placeringen förfaller på grund av ett beslut om omhändertagande av barn enligt 53 § 1 mom. eller förvaltningsdomstolens beslut på en ansökan om omhändertagande och placering i vård utom hemmet enligt 53 § 2 mom. eller ett sådant interimistiskt förordnande av förvaltningsdomstolen som avses i 115 §, när ett ärende som gäller omhändertagande eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen. Beslut om begränsningar kan gälla i högst ett år från det att beslutet om brådskande placering meddelades.

Under placeringen ska innehållet i och omfattningen av de begränsningar som avses i 1–3 mom. bedömas i samband med att klientplanen ses över med minst fyra månaders mellanrum, med beaktande av vad som föreskrivs i 86 §. Begränsningar enligt 1–3 mom. får användas endast i den mån och i den omfattning som det är nödvändigt för att uppnå syftena med placeringen.

## 107 §

### *Särskilda begränsningar under en period av särskild omsorg*

Utöver vad som föreskrivs i detta kapitel begränsas barnets rörlighet under perioden av särskild omsorg så att barnet hindras från att avlägsna sig från barnskyddsanstaltens lokaler utan tillstånd eller övervakning.

Kroppsbesiktningar av barnet ska företas planmässigt under perioden av särskild omsorg för att säkerställa att barnet inte använder berusningsmedel. De begränsningar som avses i 1 och 2 mom. ingår i det beslut som avses i 80 §.

#### 108 §

##### *Anteckningar om begränsande åtgärder*

För tryggande av uppföljningen och övervakningen av bruket av sådana begränsande åtgärder som avses i 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 104, 105, 106 och 107 § ska barnskyddsanstalten på behörigt sätt göra anteckningar om de begränsande åtgärder som den har vidtagit. Anteckningarna ska omfatta

- 1) en beskrivning av den begränsande åtgärden och av hur begränsningen har genomförts,
- 2) hurdana andra än ovannämnda begränsningar som eventuellt har tillgripits samtidigt,
- 3) grunden för åtgärden och hur länge den varat,
- 4) namnen på dem som har fattat beslut om åtgärden, genomfört åtgärden i praktiken och närvarat vid genomförandet,
- 5) vid behov uppgifter om de grundade anledningar som avses i 93 § 1 mom., 94 § 1 mom. och 95 § 1 och 2 mom. och om de särskilda skäl som avses i 95 § 4 mom.,
- 6) en beskrivning av åtgärdens eventuella inverkan på planen för vård och fostran,
- 7) en beskrivning av hur barnet har hörts innan beslutet om begränsningen fattats eller innan begränsningen genomförts,
- 8) barnets åsikt om saken.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska, under den tid en i 104 § avsedd isolering pågår, i de handlingar som gäller isolering av barnet göras anteckningar om den situation som lett till isoleringen, hur isoleringen genomförts samt på vilket sätt grunderna för förlängning av isoleringen fortlöpande har bedömts under isoleringen. I handlingarna om isoleringen ska dessutom grunderna för och orsakerna till att isoleringen upphört antecknas.

Anteckningarna ska göras i barnets klienthandlingar varje månad.

#### 109 §

##### *Bedömning av en begränsning som riktats mot ett barn*

Om begränsningar enligt denna lag har riktats mot ett barn, ska bruket av dem bedömas tillsammans med barnet på placeringsplatsen genast när barnet kan förstå sakens innebörd. Vid bedömningen ska det tillsammans med barnet göras en genomgång av den situation som ledde till begränsningen samt behovet av och grunderna för begränsningen i enlighet med 88 § och barnets i 35 § avsedda klientplan, hur begränsningen genomfördes, begränsningens verkningsfullhet och hur den personal som deltog i åtgärden agerade i situationen. Placeringsplatsen ska också tillsammans med barnets vårdnadshavare gå igenom den begränsning som riktats mot barnet och det sätt på vilken den genomförts, om det inte är uppenbart onödigt eller omöjligt.

Placeringsplatsen ska utan dröjsmål anteckna information om de begränsningar som riktats mot barnet och en utredning över den barnspecifika bedömningen av begränsningarna i barnets klienthandlingar.

Om flera begränsningar efter varandra, samtidigt eller under en längre tid har riktats mot barnet, ska den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter bedöma barnets situation som helhet, behovet av för barnet lämplig och tillräcklig vård och av tjänster. Den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter ska med barnet och, om det inte är uppenbart onödigt eller omöjligt, med barnets vårdnadshavare diskutera de begränsningar som riktats mot barnet och grunderna för begränsningarna.

## 13 kap.

### **Eftervård**

#### 110 §

##### *Rätt till eftervård*

Sedan vård utom hemmet enligt 50 § har avslutats ska välfärdsområdet ordna eftervård enligt detta kapitel för barnet eller den unga personen. Eftervård ska också ordnas sedan en placering som stödåtgärd inom öppenvården enligt 44 § har avslutats, om placeringen varat minst ett halvt år utan avbrott och berört enbart barnet. Barn och unga personer har rätt till eftervård också när de är klienter inom socialvården och de inte har någon klientrelation inom barnskyddet. Bestämmelser om meddelande av beslut finns i socialvårdslagen.

Välfärdsområdets skyldighet att ordna eftervård upphör när fem år har förflutit från det att barnet sedan en placering utom hemmet enligt 1 mom. avslutades senast har varit klient hos barnskyddet eller haft en klientrelation som avses i 5 a § 3 mom. i socialvårdslagen. Skyldigheten att ordna eftervård upphör senast när den unga personen fyller 23 år.

#### 111 §

##### *Eftervårdens syfte och innehåll*

Syftet med eftervården är att stödja barnet, den unga personen, föräldrarna, vårdnadshavarna eller andra personer som ansvarar för barnets fostran när barnet återvänder hem efter placering utom hemmet. Syftet med eftervården är dessutom att stödja barnets och den unga personens självständighetsprocess och förmåga att klara sig i vardagen.

Under eftervården ska barnets och den unga personens samt familjens stödbehov tillgodoses genom socialt arbete och social handledning. Dessutom ska eftervård vid behov ordnas enligt vad som föreskrivs om öppenvården i 7 kap., stöd för familjevårdare sedan vården överförts i 46 § 2 mom. samt vad som föreskrivs i detta kapitel.

När eftervården avslutas ska den unga personens egen kontaktperson vid behov tillsammans med den unga personen göra upp en plan, i vilken skrivs in de stödåtgärder och tjänster som den unga personen har tillgång till sedan eftervården avslutats.

#### 112 §

##### *Tryggande av boende och försörjning i eftervården*

När en otillräcklig försörjning, bristfälliga boendeförhållanden eller avsaknad av bostad är ett väsentligt hinder för rehabiliteringen av ett barn eller en ung person i eftervården, ska välfärdsområdet utan dröjsmål ordna ett tillräckligt ekonomiskt stöd samt i samarbete med kommunen rätta till bristerna i boendeförhållandena eller ordna en behovenlig bostad.

#### 113 §

##### *Medel för eget hushåll*

Om ett barn eller en ung person har placerats i vård utom hemmet i enlighet med bestämmelserna om placering som stödåtgärd inom öppenvården, vård utom hemmet eller eftervård enligt 50 §, ska varje kalendermånad medel reserveras i syfte att hjälpa barnet eller den unga personen att klara sig på egen hand till ett belopp som motsvarar minst 40 procent av barnets eller den unga personens inkomster, ersättningar eller fordringar enligt 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Barnbidrag beaktas dock inte då beloppet räknas ut.

Om barnet eller den unga personen inte får sådana egna inkomster eller ersättningar eller har sådana egna fordringar som avses i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården eller om de är otillräckliga, ska välfärdsområdet när placeringen avslutas stödja den unga personen som håller på att bli självständig med de medel för eget hushåll som behövs för boende, utbildning och utgifter i anslutning till självständighetsprocessen i övrigt.

Välfärdsområdet har rätt att besluta om tidpunkten för utbetalning av medel för eget hushåll. Medel för eget hushåll ska i regel ges ett barn eller en ung person som håller på att bli självständig när eftervården avslutas eller av särskilda skäl i anslutning till stödjande och tryggande av barnets eller den unga personens självständighetsprocess senast när han eller hon fyller 23 år.

Välfärdsområdet ska lämna en utredning om inflödet och utbetalningen av medel för eget hushåll sedan placeringen avslutats och på begäran av vårdnadshavaren, intressebevakaren eller ett 15-årigt barn även under den tid placeringen varar.

14 kap.

### **Handläggning av ärenden vid förvaltningsdomstolen**

114 §

#### *Allmänna bestämmelser om handläggning av ärenden*

I fråga om handläggning av sådana ärenden som avses i denna lag vid förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen gäller det som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

115 §

#### *Interimistiskt förordnande*

När ett ärende som gäller omhändertagande av ett barn eller vård utom hemmet är anhängigt vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, kan den domstol som behandlar ärendet på eget initiativ eller på yrkande av barnet eller barnets förälder eller vårdnadshavare ge ett interimistiskt förordnande om barnets vistelseort och om hur barnets vård och fostran ska ordnas under domstolsbehandlingen. Om ärendet inte kan vänta kan förordnandet ges utan att parterna hörs.

Det interimistiska förordnandet gäller till dess att

- 1) förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen meddelar ett beslut i det ärende som gäller omhändertagandet,
- 2) förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen återkallar eller ändrar det interimistiska förordnandet, eller
- 3) ett beslut om brådskande placering av barnet fattas enligt 46 § under den tid det interimistiska förordnandet gäller.

## 116 §

### *Förberedande muntlig förhandling i förvaltningsdomstolen*

När ett ärende som gäller omhändertagande inlett kan förvaltningsdomstolen utöver den skriftliga beredningen av ärendet ordna muntlig förberedelse enligt 47 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden för att klarlägga parternas yrkanden och grunderna för dem. Syftet med förberedelsen är i synnerhet att klarlägga vad parterna och den myndighet som gjort ansökan eller fattat beslutet är oeniga om och vilka bevis som kan läggas fram till stöd för yrkandena. Vid förberedelsen kan det inte tas emot muntlig bevisning eller höras sakkunniga.

Handläggningen av ärendet fortsätter efter en muntlig förberedelse som skriftlig behandling eller så kan en muntlig förhandling i ärendet ordnas enligt vad som föreskrivs i 57 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

## 117 §

### *Förvaltningsdomstolens domförhet*

En lagfaren ledamot av förvaltningsdomstolen kan för förvaltningsdomstolens del fatta beslut i ett ärende som gäller

- 1) besvär över beviljande av tillstånd för undersökning av barn enligt 26 §, eller
- 2) meddelande av ett interimistiskt förordnande enligt 115 §.

I ett ärende som avses i 1 mom. kan förvaltningsdomstolen även fatta sitt beslut i en sammansättning som består av en lagfaren ledamot av förvaltningsdomstolen och en sakkunnigledamot, om de är ense om avgörandet.

Den sammansättning som avses i 1 eller 2 mom. kan dessutom ordna förberedande muntlig förhandling enligt 116 § 1 mom.

I lagen om förvaltningsdomstolarna (430/1999) föreskrivs i övrigt om förvaltningsdomstolens domförhet.

## 118 §

### *Hörande av barn i förvaltningsdomstolen*

Ett barn kan personligen höras vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, om barnet ber om det eller ger sitt samtycke till det. I samband med hörandet får barnet inte delges sådan information som allvarligt kan äventyra barnets hälsa eller utveckling. Ett barn under 12 år kan höras personligen endast om det är nödvändigt för att ärendet ska kunna avgöras och det bedöms att hörandet inte medför betydande skada för barnet.

Domstolen ska i första hand genomföra det personliga hörandet av barnet så att endast en eller flera domstolsledamöter och barnet är närvarande, om detta förfarande behövs för att skydda barnet eller för att barnets självständiga åsikt med säkerhet ska kunna klarläggas. Parterna och den myndighet som gjort ansökan eller fattat beslutet ska ges tillfälle att bekanta sig med det rättegångsmaterial som upprättats eller spelats in vid hörandet och uttrycka sin åsikt om dess innehåll. Parternas rätt till information kan begränsas om det behövs för att skydda barnet eller för att trygga något annat synnerligen viktigt intresse som berör barnet.

Ett barn kan höras personligen vid muntlig förhandling eller på något annat sätt enligt domstolens övervägande.

## 119 §

### *Ombud och biträde*

När ett ärende som avses i denna lag behandlas vid förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen får som en enskild parts ombud eller biträde anlitas en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011) avsett rättegångsbiträde med tillstånd.

## 120 §

### *Förordnande av biträde för barn*

Förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen kan för ett barn förordna ett biträde för domstolsbehandlingen av ett ärende enligt denna lag, om barnet eller barnets lagliga företrädare begär det eller domstolen anser att det annars är nödvändigt.

Om förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen förordnar ett biträde, fastän barnet eller barnets lagliga företrädare inte har meddelat att han eller hon önskar ett sådant, gäller om förordnandet av biträdet i tillämpliga delar och om arvode och ersättning till biträdet vad som föreskrivs i rättshjälpslagen (257/2002), oberoende av om barnet har beviljats eller beviljas rättshjälp enligt rättshjälpslagen eller inte. Till dessa delar ges rättshjälp utan ersättning.

## 121 §

### *Skyndsam handläggning*

Ärenden som gäller barnskydd enligt denna lag ska handläggas skyndsamt.

## 15 kap.

### **Ändringssökande**

## 122 §

### *Rätt att söka ändring*

Barnets förälder och vårdnadshavare samt den som svarar eller omedelbart före beredningen av ärendet har svarat för barnets vård och fostran får var för sig söka ändring i ett ärende som gäller

- 1) tillstånd till undersökning av barn enligt 26 §,
- 2) brådskande placering enligt 46 § 1 mom.,
- 3) förlängning av en brådskande placering enligt 47 §,
- 4) omhändertagande samt därtill ansluten vård utom hemmet enligt 53 § 1 mom.,
- 5) sådan ändring av placeringsplatsen som enligt 53 § 3 mom. görs under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar,
- 6) avslutande av omhändertagande enligt 57 §, och
- 7) period av särskild omsorg enligt 79 §.

I ett ärende som gäller sådan placering som stödåtgärd inom öppenvården som avses i 44 § får ändring sökas av barnets vårdnadshavare samt av den förälder vars boende med barnet beslutet gäller.

I ett ärende som gäller sådan begränsning av kontakterna som avses i 91 § och 106 § 1 mom. får ändring sökas av barnets vårdnadshavare samt av den vars kontakter till barnet har begränsats genom beslutet.

I ärenden som gäller sådana begränsande åtgärder som avses i 95 § 4 mom., 98, 104 och 106 § och i ärenden som avses i 69 § får ändring sökas av barnets vårdnadshavare. De begränsande åtgärder som föreskrivs i 107 § ingår i det beslut som avses i 80 § och rätten att söka ändring i det beslutet bestäms enligt 1 mom.

Utöver vad som föreskrivs i 1–4 mom. i denna paragraf får ett barn som fyllt 12 år särskilt söka ändring i barnskyddsärenden som gäller barnet självt.

I övrigt gäller i fråga om rätten att söka ändring och föra talan det som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

## 123 §

### *Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen*

I ett beslut av en tjänsteinnehavare som är underställd välfärdsområdet får ändring sökas genom besvär direkt hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, i ärenden som gäller

- 1) fråntagande av ämnen och föremål enligt 69 §,
- 2) tillstånd till undersökning av barn enligt 26 §,
- 3) brådskande placering enligt 46 § 1 mom.,
- 4) förlängning av en brådskande placering enligt 47 §,
- 5) omhändertagande samt därtill ansluten vård utom hemmet enligt 53 § 1 mom.,
- 6) sådan ändring av placeringsplatsen som enligt 53 § 3 mom. görs under den tid omhändertagandet eller den brådskande placeringen varar,
- 7) avslutande av omhändertagande enligt 57 §,
- 8) period av särskild omsorg enligt 80 §,
- 9) begränsning av kontakterna enligt 90 §,
- 10) kvarhållande av en försändelse enligt 95 § 4 mom.,
- 11) begränsning av rörelsefriheten enligt 98 §,
- 12) isolering enligt 104 §, samt
- 13) begränsning av rörelsefriheten, begränsning av kontakter, fråntagande av ämnen och föremål och planmässig kroppsbesiktning enligt 106 § 1–3 mom.

De särskilda begränsande åtgärder som föreskrivs i 107 § ingår i det beslut som föreskrivs i 80 § och rätten att söka ändring i det beslutet bestäms enligt 1 mom.

I beslut som någon annan än en tjänsteinnehavare som är underställd välfärdsområdet har fattat i ärenden som gäller begränsningar och begränsande åtgärder får ändring sökas på det sätt som anges i 1 mom.

## 124 §

### *Verkställighet av beslut som inte har vunnit laga kraft*

Beslut om omhändertagande av barn och avslutande av omhändertagande, vård utom hemmet, brådskande placering, begränsning av kontakter samt sådana begränsande åtgärder som avses i 122 § 4 mom. kan verkställas genast trots överklagande, om verkställigheten inte kan uppskjutas utan att barnets hälsa eller utveckling äventyras och en myndighet eller domstol har förordnat att beslutet ska verkställas omedelbart.

Bestämmelser om verkställigheten av tillstånd till undersökning av barn finns i 26 § 3 mom.

När ändring har sökts kan besvärsmyndigheten förbjuda verkställigheten av beslutet eller förordna att verkställigheten ska avbrytas.

## 125 §

### *Sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen*

I förvaltningsdomstolens beslut får med iakttagande av bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, i ärenden som gäller

- 1) fördelningen av ansvaret och kostnaderna mellan välfärdsområdena enligt 11, 14 och 15 §,
- 2) tillstånd till undersökning av barn enligt 26 §,
- 3) tryggnad av försörjning och boende enligt 42 §,
- 4) omhändertagande av barn och vård utom hemmet enligt 53 § 1 och 3 mom.,
- 5) avslutande av omhändertagande enligt 57 §,
- 6) begränsning av kontakterna enligt 91 § och 106 § 1 mom.,
- 7) eftervård enligt 110 och 111 §, samt
- 8) förbud enligt 22 § 5 mom.

I sådana beslut av förvaltningsdomstolen som gäller omhändertagande av barn och vård utom hemmet enligt 53 § 2 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd.

En myndighet som gjort en ansökan eller fattat ett beslut får söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I 1 och 2 mom. samt i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs det om besvärstillstånd.

I andra beslut som förvaltningsdomstolen fattat om barnskydd än de som avses i 1 och 2 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

Över beslut som förvaltningsdomstolen har fattat under handläggningen av ärendet och genom vilket verkställigheten av det överklagade beslutet förbjuds eller avbryts, får besvär dock inte anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

I förvaltningsdomstolens interimistiska förordnande enligt 115 § får ändring inte sökas särskilt genom besvär.

## 16 kap.

### **Särskilda bestämmelser**

## 126 §

### *Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

## 17 kap.

### **Ikraftträdande**

127 §

*Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den xx xxxxxx 20. Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs barnskyddslagen (417/2007) av den 1 januari 2008 jämte ändringar.

Om välfärdsområdet före ikraftträdandet av denna lag har meddelat ett beslut om en stödåtgärd enligt 7 kap. i den lag som avses i 2 mom., ska välfärdsområdet ordna stödåtgärden för barnet eller den unga personen i enlighet med beslutet.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den barnskyddslag som avses i 2 mom., ska denna lag tillämpas i dess ställe.

128 §

*Övergångsbestämmelser*

Denna lag tillämpas inte på besvär eller ansökningsärenden med anledning av ett beslut som fattats innan denna lag har trätt i kraft eller på behandlingen av ett sådant ärende vid en högre besvärinstans med anledning av besvär.

## 2.

### Lag

#### om ändring av 29 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 29 § 7 mom., sådant det lyder i lag 1049/2023, som följer:

#### 29 §

##### *Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning*

---

Priset per enhet för skolhemsförhöjning för sådana studerande som deltar i utbildning som handleder för examensutbildning och är placerade i ett skolhem som har beviljats tillstånd enligt 7 § i lagen om grundläggande utbildning beräknas med avvikelse från vad som anges i 1 mom. enligt priset per enhet för en närvarodag. Den kvot som beräknats på ovan beskrivet sätt multipliceras med 3,37. Priset per enhet för en närvarodag fås genom att det pris per enhet för skolhemsförhöjning som bestäms enligt 1 mom. divideras med antalet närvarodagar under det läsår som följer av 23 § i lagen om grundläggande utbildning.

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

### 3.

## Lag

### om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård

I enlighet med riksdagens beslut  
*fogas* till lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) nya 6 a och 7 a § som följer:

#### 6 a §

##### *Välfärdsplan för barn och unga i kommunerna*

Kommunen eller flera kommuner tillsammans ska som en del av kommunens välfärdsplan enligt 6 § och för att främja barns och unga personers välfärd utarbeta en välfärdsplan för barn och unga som gäller kommunens eller kommunernas verksamhet. Vid beredningen av planen och i samarbetet med välfärdsområdet iaktas bestämmelserna i 6 §.

Planen ska innehålla de uppgifter om barn och unga som avses i 6 § 2 och 3 mom.

#### 7 a §

##### *Välfärdsplan för barn och unga i välfärdsområdena*

Välfärdsområdet ska som en del av välfärdsområdets välfärdsplan enligt 7 § och för att främja barns och unga personers välfärd utarbeta en regional välfärdsplan för barn och unga som gäller välfärdsområdets verksamhet. Vid beredningen av planen och i samarbetet med kommunerna iaktas bestämmelserna i 7 §.

Planen ska innehålla de uppgifter om barn och unga som avses i 7 § 2 och 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

#### 4.

### Lag

#### om ändring av 13 och 13 a § i lagen elev- och studerandevård

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 13 § 6 mom. och 13 a § 4 mom.,  
sådana de lyder i lag 377/2022, som följer:

13 §

*Utbildningsanordnarens elevhälsoplan*

---

De elevhälsoplaner som utarbetats av utbildningsanordnare som är verksamma inom kommunens område ska fogas till kommunens i 6 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård avsedda välfärdsplan för barn och unga.

13 a §

*Regional elevhälsoplan*

---

Den elevhälsoplan som avses i denna paragraf ska fogas till den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 7 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

---

Denna lag träder i kraft den 20 .

---

## 5.

### Lag

#### om ändring av 15 och 69 § i hälso- och sjukvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) 15 § 4 mom., rubriken för 69 § och 69 § 1 mom., sådana de lyder i lag 581/2022, som följer:

#### 15 §

##### *Rådgivningsbyråttjänster*

---

Välfärdsområdet ska varje fullmäktigeperiod utarbeta en regional rådgivningsbyråplan för tillhandahållandet av de rådgivningsbyråttjänster som välfärdsområdet ansvarar för. Planen ska godkännas i välfärdsområdesfullmäktige eller för Helsingfors stads del i fullmäktige, och den ska ses över vid behov. Planen ska fogas till den regionala välfärdsplan för barn och unga som avses i 7 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård eller, i fråga om Helsingfors stad, till kommunens i 6 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård avsedda välfärdsplan för barn och unga.

#### 69 §

##### *Skyldigheter enligt lagen om särskilt skydd för barn*

Om ett barn eller en ung person med stöd av lagen om särskilt skydd för barn (xx/xxxx) har placerats utanför sin hemkommun, ska det placeringsvälfärdsområde som avses i 15 § i den lagen ordna den hälso- och sjukvård som barnet eller den unga personen behöver. Vården ska ordnas i samarbete med det välfärdsområde som är ansvarigt enligt 11 eller 18 § i den lagen (placerarvälfärdsområdet).

---

Denna lag träder i kraft den 20 . \_\_\_\_\_

## 6.

### Lag

#### om ändring av lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

I enlighet med riksdagens beslut  
*ändras* i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) 2 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 547/2021, 422/2023 och 723/2025, samt  
*fogas* till lagen en ny 5 c § som följer:

#### 2 §

##### *Tillämpningsområde*

---

På de villkor som anges i 1 mom. tillämpas lagen även på

- 1) arbetstjänst som fullgörs av civiltjänstgörare enligt 1 § i civiltjänstlagen (1446/2007),
- 2) arbete som en person som deltar i arbetsprövning enligt 54 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) utför på en arbetsplats,
- 3) familjevård som lämnas av familjevårdare enligt 3 § i familjevårdslagen (263/2015),
- 4) sådana tjänsteproducenter inom social- och hälsovård som avses i 5 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023),
- 5) sådana serviceproducenter inom privat småbarnspedagogik som avses i 43 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018),
- 6) skaffande av tjänster för morgon- och eftermiddagsverksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998), och
- 7) en i lagen om särskilt skydd för barn (xx/xxxx) avsedd intressebevakare som i vårdnadshavarens ställe för ett barns talan.

---

#### 5 c §

##### *Straffregisterutdrag beträffande intressebevakare som för barns talan i barnskyddsärenden*

En intressebevakare som avses i 31 § i lagen om särskilt skydd för barn ska för tingsrätten visa upp ett sådant utdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen i enlighet med vad som föreskrivs i 31 § 3 mom. i lagen om särskilt skydd för barn.

Denna lag träder i kraft den 20 . \_\_\_\_\_

[Click or tap here to enter text.](#)

[Click or tap here to enter text.](#)

*Välj ett alternativ  
Parallelltexter*

**Click or tap here to enter text.**

*Utkast till förord-  
ning*

UTKAST